

		<p>თბილისში საზოგადოებრივი ტრანსპორტით მგზავრობის პროცენტი (მეტრო, ავტობუსი, მიკროავტობუსი):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 40% 2022 წელს • 41% 2024 წელს • 42% 2026 წელს • 43% 2028 წელს • 45% 2030 წელს
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	<ul style="list-style-type: none"> • 1 619 000 000 ლარი (445 მლნ ევრო) (2024 წლისათვის)
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	(სესხები და გრანტები EBRD, ADB, KfW, AFD) ინვესტიციების დანახარჯების დასაფარად
პასუხისმგებელი უწყება		ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		<ul style="list-style-type: none"> • თბილისის სატრანსპორტო კომპანია • თბილისის მიკროავტობუსი • თბილისის პარკინგი
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • MT-7A ავტობუსის პარკის განახლება: ავტობუსების რაოდენობა და ტიპი, რომლებიც შედიან ექსპლუატაციაში; ექსპლუატაციიდან გამოსული ავტობუსების რაოდენობა და ტიპი; • MT-7B მეტროს გაფართოება: ხაზზე რეგულარულად მომუშავე მატარებლების რაოდენობა, სისტემის მომხმარებელი მგზავრების საშუალო ლოდინის დრო. • MT-7C ავტობუსის ქსელის რესტრუქტურისა: ავტობუსის მარშრუტების რაოდენობა, რომლებსაც ფარავს ჩქაროსნული ავტობუსების ხაზები.

	<ul style="list-style-type: none"> • MT-7D პარკირების სისტემის დანერგვა: შიდა ქალაქის ტერიტორიების წილი, რომლებსაც ფარავს პარკირების სისტემა. ავტომობილების რაოდენობა, რომლებიც იყენებენ პარკირების ფასიან სისტემებს.
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი	<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: GHG-1 • ენერგოეფექტურობა: EE-17 • ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EE-19: ბათუმის მდგრადი ურბანული მობილობის (SUMP) გეგმაში ჩამოთვლილი ღონისძიებები

EE-19: ბათუმის მდგრადი ურბანული მობილობის გეგმაში (SUMP) ჩამოთვლილი ღონისძიებები	
ამოცანა 2.3: სატრანსპორტო სექტორში პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა	
აღწერა:	
<p>მოდალური წილის გადატანა კერძო სატრანსპორტო საშუალების გამოყენებიდან საზოგადოებრივ ტრანსპორტზე და არამოტორიზირებულ ტრანსპორტზე, მომსახურების გაუმჯობესების და კერძო ტრანსპორტის გამოყენებაზე დამატებითი ხარჯების შემოღების გზით. ეს ღონისძიება ასევე გაზრდის ელექტრიფიცირებული სამგზავრო ტრანსპორტის წილს. კონკრეტული აქტივობები მოიცავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MT-9A ქუჩის ავტოსადგომების რეორგანიზაცია: 2019 წელს, ქალაქის ზონების შექმნა და შემოღება და გადახდის ტარიფების დაწესება. • MT-9B საზოგადოებრივ ტრანსპორტთან დაკავშირებული ღონისძიებები: ავტობუსების ქსელის ოპტიმიზაცია, ჩქაროსნული ავტობუსის (BRT) დერეფანი, ტაქსის რეგულირება და ავტობუსის პარკის განახლება. მიკროავტობუსების რაოდენობა განახევრდება (478-დან), 2019 წელს ამოქმედდება ჩქაროსნული ავტობუსის დერეფანი, ხოლო ქალაქი შეიძენს ევრო 5-ის სტანდარტის დიზელზე მომუშავე 40 ახალ ავტობუსს და 10 ელექტრო ავტობუსს. 	
ვადები	2019-2022 წლები
სექტორი	სატრანსპორტო
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	კლიმატის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარე
ვარაუდები	იხილეთ ზემოაღნიშნული ღონისძიებები

მოსალოდნელი შედეგები		<p>2024 წლისთვის განხორციელდა ბათუმის მდგრადი ურბანული მობილობის გეგმაში შემავალი ღონისძიებების 20% -ზე მეტი;</p> <p>8 ახალი ელექტრო ავტობუსი მუშაობს 2024 წლამდე;</p> <p>2024 წლისთვის ზონალური საათის პარკინგი დაინერგება მინიმუმ 6 ადგილას</p>
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	<ul style="list-style-type: none"> 4 800 000 (სესხი საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებიდან)
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	4 000 000 ლარი (გრანტი EBRD-სა და E5P-ს მიერ)
პასუხისმგებელი უწყება		ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მთავრობა
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		ბათუმის ავტოტრანსპორტი
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტური მთავრობა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> MT-9A ქუჩის ავტოსადგომების რეორგანიზაცია: შიდა ქალაქის ტერიტორიების წილი, რომლებსაც ფარავს პარკირების სისტემა. ავტომობილების რაოდენობა, რომლებიც იყენებენ პარკირების ფასიან სისტემებს. MT-9B საზოგადოებრივ ტრანსპორტთან დაკავშირებული ღონისძიებები: ავტობუსების რაოდენობა და ტიპი, რომლებიც შედიან ექსპლუატაციაში; ექსპლუატაციიდან გამოყვანილი ავტობუსების რაოდენობა და ტიპი; ავტობუსების მარშრუტების წილი, რომელსაც ფარავენ კერძო ავტობუსების ხაზები;
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტურობა: EE-18 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EE-20: ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზის შემუშავება, სატრანსპორტო საშუალებების ეფექტურობის და ემისიების მაჩვენებლების გაუმჯობესებისთვის დამატებითი პოლიტიკის საუკეთესო ვარიანტების განსაზღვრის მიზნით.

EE-20: ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზის შემუშავება, სატრანსპორტო საშუალებების ეფექტურობის და ემისიების მაჩვენებლების გაუმჯობესებისთვის დამატებითი პოლიტიკის საუკეთესო ვარიანტების განსაზღვრის მიზნით.		
ამოცანა 2.3: სატრანსპორტო სექტორში პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა		
<p>აღწერა: დამატებითი ვარიანტების განსაზღვრა სატრანსპორტო საშუალებების ეფექტურობისა და ემისიების მაჩვენებლების გაუმჯობესების მიზნით და მათი ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი. მიზანს წარმოადგენს, პოლიტიკის პოტენციური ვარიანტების უკეთ გაგება, იმისთვის რომ 2023-2024 წლების კლიმატის სამოქმედო გეგმისთვის მოხდეს ახალი მოქმედებების განსაზღვრა.</p> <p>აღნიშნული ღონისძიება ეყრდნობა საერთაშორისო ფინანსურს მხარდაჭერას.</p>		
ვადები	2021 – 2022	
სექტორი	ტრანსპორტი	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	კლიმატის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ	
ვარაუდები	ივარაუდება დონორთა/სახელმწიფო რესურსები	
მოსალოდნელი შედეგები	შემუშავებულა ტექნიკური ანალიზის 1 დოკუმენტი	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	240 000 ლარი
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	
პარტნიორი დაწესებულება (ები)	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	

მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	დასრულებული ანალიზების რაოდენობა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია ენერგოეფექტურობა: EE-21

EE-21: ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზის შემუშავება, სატვირთო-საავტომობილო ტრანსპორტის სარკინიგზოზე გადაყვანის საუკეთესო ვარიანტების განსაზღვრის მიზნით.

EE-21: ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზის შემუშავება, სატვირთო-საავტომობილო ტრანსპორტის სარკინიგზოზე გადაყვანის საუკეთესო ვარიანტების განსაზღვრის მიზნით.	
ამოცანა : ტრანსპორტში პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა	
<p>აღწერა:</p> <p>დამატებითი ვარიანტების განსაზღვრა, სატვირთო გადაზიდვებიდან სარკინიგზო გადაზიდვებზე გადასვლის ხელშეწყობის მიზნით და მათი ხარჯთ-სარგებლის და ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი. მიზანს წარმოადგენს, პოლიტიკის პოტენციური ვარიანტების უკეთ გაგება, იმისთვის რომ 2023-2024 წლების კლიმატის სამოქმედო გეგმისთვის მოხდეს ახალი მოქმედებების განსაზღვრა. ფინანსური რესურსები შესაძლოა ხელმისაწვდომი გახდეს კლიმატის შემდგომი სამოქმედო გეგმის კონკრეტული პოლიტიკისა და ღონისძიებების განხორციელების ხელშესაწყობად.</p> <p>ეს ღონისძიება ეყრდნობა საერთაშორისო ფინანსურ მხარდაჭერას.</p>	
ვადები	2021 – 2022
სექტორი	სატრანსპორტო
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	<ul style="list-style-type: none"> კლიმატის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა ასოცირების შესახებ შეთანხმება: მხარს უჭერს 2008/50/EC დირექტივის განხორციელებას ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და უფრო სუფთა ჰაერის შესახებ
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ

ვარაუდები		ივარაუდება დონორთა/სახელმწიფო რესურსები
მოსალოდნელი შედეგები		სატრანსპორტო სექტორში ენერჯის მოხმარების შემცირების ხელშემწყობი გარემოს გაუმჯობესება, დასრუდება 2022 წლისთვის
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	• 240 000 ლარი
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	• უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო (გარემოსა და კლიმატის ცვლილების დეპარტამენტი)
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		სს საქართველოს რკინიგზა, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	დასრულებული ანალიზების რაოდენობა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		• დეკარბონიზაცია

EE-22: ემისიის ხარისხის სტანდარტები ავტომობილების იმპორტისა და წარმოების შესახებ (EUR4 / EUR5)

EE-22: ემისიის ხარისხის სტანდარტები ავტომობილების იმპორტისა და წარმოების შესახებ (EUR4 / EUR5)
ამოცანა 2.3: სატრანსპორტო სექტორში პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა
აღწერა:

<p>აღნიშნული ღონისძიება მოიცავს უფრო მკაცრი სტანდარტების დანერგვას, როგორც იმპორტირებულ, ისე საქართველოში წარმოებულ ავტომობილებთან დაკავშირებით. აღნიშნული სტანდარტების შესაბამისად მოხდება ძველი და ნაკლებად ეფექტური ავტომობილების აკრძალვა ან მათი ღირებულების გაზრდა, რის საშუალებითაც არსებული საავტომობილო პარკები ეტაპობრივად ჩანაცვლდება უფრო ეფექტური მოდელებით. ამ ცვლილების შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება საავტომობილო პარკის ეფექტურობა და ემისიის ინტენსივობა. 2018 წელს ჩატარდა ხარჯთ-სარგებლის ანალიზი, რათა შეფასებულიყო ევრო 4-სა ან ევრო 5-ის სტანდარტებზე დაბლა მყოფი ავტომობილების იმპორტის და/ან წარმოების აკრძალვის შესაძლებლობა. რეალური განხორციელებადობა შეფასების ეტაპზეა.</p> <p>განხილვები გრძელდება. განხორციელება დამოკიდებულია პოლიტიკის დამტკიცებაზე.</p>		
ვადები	2021 – 2024	
სექტორი	სატრანსპორტო	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	კლიმატის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ	
ვარაუდები	<p>მოსალოდნელია ენერგოინტენსივობის შემდეგი დანაზოგი:</p> <p>2030 - მსუბუქი სატვირთო ავტომობილი - 20%, სატვირთო ავტომობილები - 10%;</p> <p>2040 - მსუბუქი სატვირთო ავტომობილი - 40%, სატვირთო ავტომობილები - 30%;</p>	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ჩატარდა კვლევა ავტომობილთა ასაკის მიხედვით იმპორტის პროგრესული გადასახადის დასაწერგად - 5 წლამდე, 5-10 წლის, 10 წელზე დიდი ასაკის ავტომობილებისათვის. 	
	სახელმწიფო ბიუჯეტი	<ul style="list-style-type: none"> • 910 000 ლარი სტანდარტის მიზანშეწონილობის კვლევისთვის •
	ცენტრალური ბიუჯეტი	<ul style="list-style-type: none"> • N/A
	მუნიციპალური	<ul style="list-style-type: none"> • N/A

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	• N/A
	დონორის მხარდაჭერა	• 213,840 ლარი გრანტები UNEP– დან 2024 წლის ჩათვლით, ძრავის ეკონომიკური და ეკონომიკური ანალიზისა და განხორციელებისთვის EUR4/EUR5
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		N/A
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	მიღებული რეგულაციების რაოდენობა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		დეკარბონიზაცია: RE-6 ენერგოეფექტურობა: EE-13, EE-14 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ენერგოეფექტურობა გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში

EE-23: თბოელექტროსადგურების საშუალო ეფექტურობის გაუმჯობესება

EE-23: თბოელექტროსადგურების საშუალო ეფექტურობის გაუმჯობესება
ამოცანა 2.4: გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა
<p>აღწერა:</p> <p>აღნიშნული ღონისძიების შედეგად თბური ენერჯის წარმოებისას მოხდება პირველადი ენერჯის დაზოგვა, ძველი თბოელექტროსადგურების შედარებით ახალი, უფრო ეფექტური თბოელექტროსადგურებით ჩანაცვლების გზით - რომლებიც, სავარაუდოდ გამოიყენებენ კომბინირებული ციკლის გაზის ტურბინის (CCGT) ტექნოლოგიას. ამ ღონისძიების ფარგლებში შემავალი აქტივობები მოიცავს შემდეგს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • გარდაბნის 231 მგვტ სიმძლავრის კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგური, ქვემო ქართლში (2015) • თბილსრესის ბლოკი 3+4 რომლის ექსპლუატაციიდან გამოყვანა მოხდება შემდგომ წლებში ან რომელიც მინიმუმ მიენიჭება ნაკლები პრიორიტეტი შევა სადისპეტჩერო

<p>სისტემაში. ამის სანაცვლოდ, ბლოკი ხელმისაწვდომი იქნება სადისპეტჩერო სისტემის კვების სარეზერვო წყაროს სახით</p> <ul style="list-style-type: none"> გარდაბანი 3, კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგური, რომელიც ექსპლუატაციაში შევა 2025 წელს, მტკვარი ენერჯი“, რომლის ექსპლუატაციიდან გამოყვანა მოხდება 2025 წელს <p>პირველადი ენერჯის დაზოგვა შეფასებულია ელექტროენერჯის რაოდენობის გაანგარიშების გზით, რომელიც შეიძლება იწარმოოს კომბინირებული ციკლის გაზის ტურბინის მიერ, და შემდეგ ძველი თბო ელექტროდანადგარების კომბინირებული ციკლის გაზის ტურბინით ჩანაცვლებით და ქსელისთვის იგივე რაოდენობის ელექტროენერჯის წარმოებისთვის პირველად ენერჯიაზე მოთხოვნის გაანგარიშებით. პირველადი ენერჯის დაზოგვა მიიღწევა პირველადი ენერჯის შემცირების გზით, რომელიც საჭიროა თბოელექტროსადგურებიდან იგივე რაოდენობის ელექტროენერჯის წარმოებისთვის - სადაც ძველი დანადგარების გარდაქმნის კოეფიციენტი კომბინირებული ციკლის გაზის ტურბინების კოეფიციენტზე ბევრად დაბალია. ეს არსებითად ნიშნავს იმას, რომ იგივე რაოდენობის ელექტროენერჯის (საბოლოო ენერჯია) საწარმოებლად საჭირო იქნება ნაკლები საწვავი/ბუნებრივი გაზი (პირველადი ენერჯია).</p>	
ვადები	2020 – 2025
სექტორი	ელექტროენერჯის გენერაცია
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	<ul style="list-style-type: none"> გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა კლიმატის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა
განხორციელების სტატუსი	ნაწილობრივ დაინერგილია, დაგეგმარების პროცესში
ვარაუდები	<p>მოსალოდნელია, რომ 270 მგვტ სიმძლავრის თბოელექტროსადგური, 51% ეფექტურობით, ექსპლუატაციაში შევა 2023 წელს არსებული არაეფექტური ბლოკების ჩასანაცვლებლად</p> <p>ინვესტიციის ღირებულება 1595 აშშ დოლარი/კვტ, სიცოცხლის ფინანსური ხანგრძლივობა 35 წელი.</p> <p>2019 წელს ამოქმედდა თბოელექტროსადგური დადგმული სიმძლავრით 230 მგვტ, რომელიც იღებს ბუნებრივ გაზს ღირებულებით 143 აშშ დოლარი/ათასი მ³</p>

მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> 2030 წლისათვის, არსებული არაეფექტური თბობლოკების ჩანაცვლება ახალი ეფექტური აგრეგატებით
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ - 546 000 000 ლარი (150 000 000 ევრო)
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	სადგურების მიერ საწვავის ყოველწლიური მოხმარება და გამომუშავება ღია ციკლის დანადგარებთან შედარებით
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: ენერჯის განახლებადი წყაროებისაკენ მიმართული ღონისძიებები (ბალანსირებისათვის) ენერგეტიკული უსაფრთხოება შიდა ენერგეტიკული ბაზარი

EE-24: ელექტროენერჯის გადამცემ ქსელებში დანაკარგების შემცირება და ახალი გენერაციის ქსელში ინტეგრირება

EE-24: ელექტროენერჯის გადამცემ ქსელებში დანაკარგების შემცირება და ახალი გენერაციის ქსელში ინტეგრირება

ამოცანა 2.4: პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში

აღწერა:

აღნიშნული ღონისძიება ხელს შეუწყობს ენერჯის დაზოგვას საქართველოს გადამცემი ქსელების განვითარების გზით, რაც უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის დიდი მოცულობით წარმოებას და მოხმარებას, ნაკლები სისტემური დანაკარგებით.

საქართველო სახელმწიფო ელექტროსისტემა (სსე) ეკუთვნის ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს. საქართველო სახელმწიფო ელექტროსისტემა, საქართველოში არსებული დაახლოებით 60 შესაბამისი კომპანიისთვის უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის გადაცემას და ექსკლუზიურ სადისპეტჩერო მომსახურებას. ელექტროენერჯით ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობის შესაძლებლობა, ელექტროენერჯიაზე მოთხოვნის მაღალი ზრდა და დაგეგმილი ელექტროსადგურების მიერ გამომუშავებული ენერჯის ევაკუაციის საჭიროება ნიშნავს იმას, რომ ქსელის ადეკვატური განვითარების უზრუნველყოფისთვის საჭირო იქნება გადამცემ ინფრასტრუქტურაში ინვესტიციის განხორციელება. საქართველო სახელმწიფო ელექტროსისტემა და მისი შვილობილი კომპანია „ენერჯო ტრანსი“ მთლიანობაში ფლობენ 500-220-110-35 კვ 140 ხაზს, რომელთა საერთო სიგრძე 3455.11 კმ-ა, მათ შორის:

- 500 კვ გადამცემი ხაზის სიგრძე- 283.01 კმ
- 400 კვ გადამცემი ხაზის სიგრძე - 32.6 კმ
- 220 კვ გადამცემი ხაზის სიგრძე - 1689.2 კმ
- 110 კვ გადამცემი ხაზის სიგრძე - 913.635 კვ გადამცემი ხაზის სიგრძე - 536.7 კმ

მაღალი ძაბვის გადამცემი ქსელის საერთო დანაკარგები 2014-2017 წლებში იყო დაახლოებით 2%, რაც ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელზე ოდნავ მაღალია. დამატებითი გენერირებადი სიმძლავრის ექსპლუატაციაში გაშვებით მოსალოდნელია, რომ გადაცემისას ეს დანაკარგები გაიზრდება. თუმცა, საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების 10 წლიანი გეგმის 2020-2030 თანახმად, საქართველო გეგმავს მიზნობრივ პროექტებში ინვესტირებას, რაც შეამცირებს ადგილობრივი ქსელის ცალკეული მონაკვეთების დანაკარგებს.

ვადები	2020 – 2030
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილებაგანაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	<ul style="list-style-type: none"> • გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა • ენერჯოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა

განხორციელების სტატუსი		მიმდინარეობს ღონისძიების დანერგვა
ვარაუდები		<ul style="list-style-type: none"> 2016 წელს ელექტროენერჯის დანაკარგი შეადგენდა ელექტროენერჯის საბოლოო მოხმარების 7.5%-ს
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> ელექტროენერჯის დანაკარგები (ენერგეტიკული ბალანსის მიხედვით) – 5% 2030 წლისათვის
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	100 830 000 ლარი (27 700 000 ევრო)
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> განხილულია ენერგეტიკული უსაფრთხოებისა და შიდა ენერგეტიკული ბაზარის ინვესტიციების ღონისძიებებში
	დონორის მხარდაჭერა	მხარდაჭერა სესხის მეშვეობით (EBRD, WB, KfW, EU-NIF)
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველო სახელმწიფო ელექტროსისტემა, „საქრუსენერჯო“ და სს „ენერჯო-პრო“
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, MoESD ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	გადამცემი ქსელის ყოველწლიური დანაკარგები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია ენერჯოეფექტურობა: EE-23, -25 შიდა ენერგეტიკული ბაზარი ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EE-25: რეგულაციები ელექტროენერჯის ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესების შესახებ – ინვესტიციების სტიმულირება

EE-25: რეგულაციები ელექტროენერჯის ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესების შესახებ - ინვესტიციების სტიმულირება	
ამოცანა 2.4: პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში	
აღწერა:	
<p>აღნიშნული ღონისძიება მოიცავს ტარიფების მეთოდოლოგიის დანერგვას, რომელიც სტიმულს მისცემს გამანაწლებელი კომპანიებს განახორციელონ ინვესტიციები თავიანთ ქსელში და გააუმჯობესონ საექსპლუატაციო ხარჯები. „ელექტროენერჯის ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესები“ დაფუძნებული იქნება ქსელის დანაკარგების შემცირების საერთაშორისო პრაქტიკაზე. ამ წესების თანახმად, რეგულაციის თოთოეული პერიოდის ნორმატიული დანაკარგები, განისაზღვრება წინა პერიოდის ფაქტობრივი დანაკარგების საფუძველზე და ისინი არ იცვლება რეგულირების მთელი პერიოდში განმავლობაში. ეს გამანაწლებელი კომპანიებს აძლევს სტიმულს შეამცირონ დანაკარგები ქსელში რეგულირებადი პერიოდის განმავლობაში.</p> <p>2006 წელს, საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელმა ეროვნულმა კომისიამ, ელექტროენერჯის ქსელში ენერჯო დანაკარგების კვლევისა და ანალიზის მიზნით, შექმნა ექსპერტთა ჯგუფი. მათ მიერ ჩატარებული კვლევისა და რეკომენდაციების საფუძველზე, სემეკი ამტკიცებს ელექტროენერჯეტიკულ სისტემებში ელექტროენერჯის ნორმატიულ დანაკარგებს გადაცემის და დისტრიბუციის ლიცენზიანტებისთვის.</p>	
ვადები	2020 – 2030 წლები
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	<ul style="list-style-type: none"> • ენერჯოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა • სემეკის მოქმედი რეგულაციები
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარეობს დანერგვა
ვარაუდები	ენერჯის საბოლოო დაზოგვა არ წარმოადგენს ამ ღონისძიების შედეგს. პირველადი ენერჯის დაზოგვა შეფასდა ელექტროენერჯის რაოდენობის შემცირების გაანგარიშების გზით, რომელიც გამანაწლებელი კომპანიებმა უნდა შეიძინონ ელექტროენერჯის მწარმოებლებისგან და, შესაბამისად, ელექტროენერჯის წარმოების შემცირება აუცილებელია მთლიანობაში.

		2016 წელს ელექტროენერჯის დანაკარგი შეადგენდა ელექტროენერჯის საბოლოო მოხმარების 7.5%-ს
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> ელექტროენერჯის დანაკარგები (ენერგეტიკული ბალანსის მიხედვით) – 5% 2030 წლისათვის (EE-24 ღონისძიების შესაბამისად)
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> 327 600 000 ლარი (90 000 000 ევრო, 2030 წლამდე) (10 მლნ ევრო ყოველ წელს)
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება(ები)		გამანაწილებელი კომპანიები, მათ შორის სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“, სს „თელასი“
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, გამანაწილებელი კომპანიები
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	გადამცემი ქსელის ყოველწლიური დანაკარგები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია ენერგოეფექტურობა: EE-24 შიდა ენერგეტიკული ბაზარი ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EE-26: რეგულაციები ბუნებრივი გაზის გამანაწილებელ ქსელში ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესების შესახებ - ინვესტიციების სტიმულირება

EE-26: რეგულაციები ბუნებრივი გაზის გამანაწილებელ ქსელში ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესების შესახებ - ინვესტიციების სტიმულირება	
ამოცანა 2.4: პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში	
<p>აღწერა:</p> <p>აღნიშნული ღონისძიება მოიცავს მარეგულირებელ ჩარჩოს, რომელიც დანაკარგების შესამცირებლად ბუნებრივი გაზის გამანაწილებელი კომპანიებისგან მოითხოვს თავიანთ ქსელში ინვესტიციების განხორციელებას.</p> <p>აღნიშნული ღონისძიების შედეგად მოხდება გაზის ქსელების/სისტემების რეაბილიტაცია - მათ შორის, მილსადენების, სარქველების, წნევის შემამცირებელი კვანძების და ა.შ. სალიცენზიო შეთანხმებების თანახმად, რეკომენდირებულია დანაკარგების შემცირება. კონკრეტული ინტერვენციები მოიცავს შემდეგს:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ძველი, გაცვეთილი გაზსადენების შეცვლა; ▪ გაუმჯობესებული ტექნოლოგიების გამოყენება და გაჟონვის კონტროლი; ▪ მრიცხველების კონტროლი და მათი შეცვლა საჭიროების შემთხვევაში; და ▪ დამატებითი ზომები, მათ შორის, არატექნიკური დანაკარგების წინააღმდეგ ბრძოლა, როგორცაა ქურდობა. <p>ეს ღონისძიებები ძირითადად შეამცირებენ გაჟონვას გამანაწილებელ გაზსადენებში. ასევე მნიშვნელოვანი ინვესტიციები განხორციელდება სხვა ასპექტებში, როგორცაა გაჟონვები, მაგრამ ესენი არ არის გათვალისწინებული ამ ღონისძიების ფინანსურ ან ენერგეტიკულ პარამეტრებში. რეგულაციის ფარგლებში, ბუნებრივი გაზის გამანაწილებელს კომპანიებს მოეთხოვებათ, რომ უახლოეს 5 წელიწადში მიაღწიონ 2% დანაკარგების დაბალ დონეს. დაგეგმილია, რომ ისინი ჩაატარებენ ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზს, მაჩვენებლების პოტენციური გაუმჯობესების დასადგენად - რომლებიც შემდეგ შეიძლება გამოიყენონ კომპანიებმა საინვესტიციო პროგრამის განსაზღვრის მიზნით.¹⁶⁶</p>	
ვადები	2020 – 2030 წლები
სექტორი	ბუნებრივი გაზი

¹⁶⁶ იხილეთ GNERC (2015) დადგენილება №5, 2015 წლის 26 მარტი, „ბუნებრივი გაზის გამანაწილებელ ქსელში ნორმატიული დანაკარგების გაანგარიშების წესის «დამტკიცების შესახებ. ხელმისაწვდომია: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2800042>

შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა მოქმედი რეგულაციები
განხორციელების სტატუსი		მიმდინარე
ვარაუდები		<p>2016 წლის საქართველოს ენერგეტიკული ბალანსის თანახმად ბუნებრივი გაზის დანაკარგები შეადგენენ მთლიანი პირველადი მიწოდების 5.8%-ს</p> <p>ბუნებრივი აირის სავარაუდო ჯამური დანაკარგები (ენერგეტიკული ბალანსის მიხედვით) – 2030 წლისთვის 4%</p>
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> ბუნებრივი აირის 4 % დანაკარგი
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> მოსალოდნელია 2030 წლისთვის 144 140 000 ლარი (16 020 000 ლარი წლიურად (4 400 000 ევრო წლიურად)
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		გამანაწლებელი კომპანიები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	გამანაწლებელი კომპანიები
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> გადამცემი ქსელის ყოველწლიური დანაკარგები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EE-27: ჰკვიანი მრიცხველების გამოყენება

EE-27: ჰკვიანი მრიცხველების გამოყენება	
ამოცანა 2.4: პირველადი ენერჯის მოხმარების დაზოგვა გაზისა და ელექტროენერჯის ინფრასტრუქტურაში	
<p>აღწერა: ელექტროენერჯის საბოლოო მომხმარებლების მიერ ჰკვიანი მრიცხველების გამოყენების ხელშეწყობის მიზნით მარეგულირებელი მექანიზმებისა და საინვესტიციო მხარდაჭერის პროგრამის შემუშავება</p> <p>ჰკვიანი მრიცხველების განვითარების ამ დამოზილების პროექტმა ჩართო GNERC და E-Control. საყოფაცხოვრებო და მომსახურების სექტორებისთვის შემუშავდა დროის გამოყენების დრო (ToU)-ტარიფის მოდელი, რომელმაც აჩვენა ხარჯების პოტენციური დაზოგვა ორივე სექტორისთვის: მოდელის დასაწყისში ეფექტი არ არის მნიშვნელოვანი, მაგრამ დროთა განმავლობაში სტაბილურად იზრდება. ასევე განხორციელდა ხარჯ-სარგებლის ანალიზი, მოდელირება ოთხი განსხვავებული სცენარისა და საქმიანობა ჩვეულებისამებრ 2040 წლამდე. პროექტმა აჩვენა დადებითი შედეგები ოთხივე სცენარში ჩვეულებრივთან შედარებით, რაც გულისხმობს იმას, რომ ჰკვიანს ექნება არაპირდაპირი ვალდებულება ჰკვიანი აღრიცხვის განსახორციელებლად. სემეკ-მა აირჩია განხორციელების სტრატეგია (სცენარი 3: გლუვი და ნელი) ხარჯ-სარგებლის ანალიზისაგან, რომელსაც აქვს ყველაზე მცირე გავლენა ტარიფებზე. არჩეული სცენარი მიიჩნევა, რომ სახელმწიფოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებიდან 10 წლის შემდეგ მომხმარებელთა 80% -ს უნდა ჰქონდეს ჰკვიანი გამრიცხველიანება. ეს ადგენს ბოლო ვადას 80% -მდე 2030 წლის მიღმა. 2030 წლის მიზანია ჰკვიანი მრიცხველების 60% -იანი გაშვება. მთავრობა გააგრძელებს თანამშრომლობას ძირითად საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და დონორებთან დამოზილების პროექტების და სხვა სახის ორმხრივი დახმარების შემუშავების მიზნით.</p>	
ვადები	2020 – 2030 და შემდგომ
სექტორი	ელექტროენერჯია
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	კანონი ენერგოეფექტურობის შესახებ , ტვინინგის პროექტის ანგარიში
განხორციელების სტატუსი	სემეკ-მა აირჩია დანერგვის სტრატეგია (სცენარი 3: გლუვი და ნელი) დამოზილების ანგარიშის ხარჯების და სარგებლის ანალიზის შედეგად, რომლის მიზანია მომხმარებელთა 80% -ს გააჩნდეს ჰკვიანი მრიცხველები 10 წლიან ვადებში.

ვარაუდები

გამოყენების დრო-ტარიფის მოდელი ემყარება რამდენიმე ძირითად პარამეტრს და ვარაუდს:

- მოდელი გამოითვლება 20 წლის განმავლობაში
- განისაზღვრა შინამეურნეობების სხვადასხვა ტიპები - ტიპები დამოკიდებულია ელექტროენერჯის მოთხოვნაზე და გამოყენებულ მოწყობილობებზე/პროგრამებზე
- შინამეურნეობების სხვადასხვა ტიპები ექვემდებარება დინამიურ განვითარებას მოდელის დროის განმავლობაში
- დატვირთვის მოსახვევები შემუშავებულია ყველა ტიპის შინამეურნეობისათვის-ზამთრისა და ზაფხულისთვის
- შინამეურნეობების სხვადასხვა ტიპს აქვს ელექტროენერჯის მოთხოვნილების განსხვავებული დონე და განსხვავებული პოტენციური დატვირთვების გადასატანად (პიკური დატვირთვების გაპარსვა) დღის განმავლობაში-მთავარი ვარაუდი: რაც უფრო მაღალია მოთხოვნა, მით უფრო მაღალია პოტენციური
- გამოყენების დრო-ტარიფები მარტივია მოდელში და ემყარება მაღალ ტარიფს პიკის დროს და დაბალი ტარიფის პიკის დროს
- სხვა ვარაუდი იყო შინამეურნეობების ფასების ელასტიურობა-მთავარი ვარაუდი: რაც უფრო მაღალია სხვაობა პიკსა და პიკს მიღმა ტარიფებს შორის, მით უფრო მაღალია ალბათობა იმისა, რომ შინამეურნეობებმა გადაინაცვლონ დატვირთვები (გაიწმინდოს პიკი-ტვირთები)
- ყველა შინამეურნეობა არ მონაწილეობს გამოყენების დროის ტარიფის მოდელში-მთავარი დაშვება: რაც უფრო მაღალია მოთხოვნა, შინამეურნეობების მონაწილეობის ალბათობა იზრდება

ღირებულება-სარგებლის ანალიზი მოიცავს შემდეგ დაშვებებს:

- ყველა გადახდა ფასდაკლებულია 2019 წლის 1 იანვრამდე

- ქართული ჭკვიანი მრიცხველები უნდა აკმაყოფილებდეს ძირითად მოთხოვნებს, რომლებიც განსაზღვრულია შესაბამისი ევროკომისიის რეკომენდაციით

- ანალიზი არის გულუხვი ხარჯების მხრივ, მაგრამ შემზღუდავი სარგებლის მიმართ

- ყველა შეყვანის პარამეტრი ან გამომდინარეობს სემკეის ექსპერტებისა და სისტემის ოპერატორების მიერ მიღებული ინფორმაციისგან, ან ემყარება ვარაუდებს. ამ ვარაუდების ნაწილი ემყარება საჯაროდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, ზოგი კი საკუთარ გამოცდილებას

- ანალიზი უზრუნველყოფს, რომ წმინდა დღევანდელ ღირებულებაზე ფასების დონის ცვლილებები არ იმოქმედებს. აქედან გამომდინარე, ფასები (მონაცემების წყაროს მიხედვით, 2018 წლიდან ან 2019 წლიდან) განიხილება როგორც მუდმივი და გამოიყენება რეალური სოციალური დისკონტის განაკვეთი. ეს რეალური დისკონტის განაკვეთი გამომდინარეობს საქართველოს ნომინალური რეფინანსირების განაკვეთიდან და ინფლაციის მაჩვენებელიდან. არსებული მაკროეკონომიკური გარემო გულისხმობს რეალურ დისკონტირებას 2,00% -ით. ეს ფასდაკლება არის ლიტერატურის მიერ შემოთავაზებული ჯგუფის ფარგლებში

- მოდელი განიხილავს განსახილველ პერიოდს 2020 წლიდან 2040 წლამდე, რათა ასახოს ჭკვიანი მრიცხველების ერთი სრული ციკლი. შესაბამისად, მოსალოდნელია, რომ ეს მოწყობილობები საიმედოდ შეასრულებენ

		დანიშნულ ფუნქციებს ამ პერიოდის განმავლობაში
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • მომხარებელთა 60% იყენებს ჰკვიანი აღრიცხვის სისტემას 2030 წლისთვის • მომხარებელთა 80%-ს გააჩნია ჰკვიანი აღრიცხვის სისტემა იმპლემენტაციის დაწყებიდან 10 წლის შემდეგ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	• უნდა განისაზღვროს
	მუნიციპალური	• N/A
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	• უნდა გაკეთდეს ანალიზი
	დონორის მხარდაჭერა	• უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, გამანაწლებელი კომპანიებთან ერთად
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • ჰკვიანი მრიცხველების მქონე ელექტროენერჯის მომხმარებლების რაოდენობა • ელექტროენერჯის ყოველწლიური მოხმარება, ჰკვიანი მრიცხველების მქონე საბოლოო მომხმარებლების თანახმად • საბოლოო მომხმარებლების მიერ ელექტროენერჯის საშუალო შიდა მოხმარება
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია • ენერგოეფექტურობა • ენერგეტიკული უსაფრთხოება

პოლიტიკა და ღონისძიებები ენერგეტიკული უსაფრთხოების მიმართულება

ES-1: მეზობელ ქვეყნებთან ელექტროენერჯის გადამცემი ახალი დამაკავშირებელი ობიექტების მშენებლობა.

ES-1-1: ქსანი-სტეფანწმინდა-მოზდოკი

ES-1-1: ქსანი-სტეფანწმინდა-მოზდოკი
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და გაუმჯობესების და განახლების გზით
<p>აღწერა:</p> <p>რუსეთი-საქართველო-სომხეთი-ირანის სატრანზიტო პოტენციალის საიმედო რეალიზაცია, არსებული 500 კვ ძაბვის ხაზის - „კავკასიონის“ (საქართველო-რუსეთი) დარეზერვება.</p> <p>ამ ღონისძიების განხორციელების შედეგად მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება მთელი საქართველოს ელექტროენერჯის გადამცემი ქსელის საიმედოობა და სტაბილურობა. ამჟამად, საქართველოს ელექტროენერგეტიკული სისტემა ძირითადად სინქრონიზირებულია რუსეთის სისტემასთან, რაც ძალიან მომგებიანია საიმედოობისა და სიხშირის რეგულირების თვალსაზრისით (რუსეთის ენერგოსისტემა საქართველოს სისტემასთან შედარებით მინიმუმ 50-ჯერ მძლავრია). თუმცა, 408 კმ სიგრძის 500 კვ ტრანსსასაზღვრო საჰაერო ეგზ „კავკასიონი“ ერთადერთი ხელმისაწვდომი ხაზია საქართველოს და რუსეთის სისტემებს შორის, რითიც შეუძლებელია ასეთი პარალელური მუშაობის ძალიან მაღალი ხარისხის საიმედოობის უზრუნველყოფა. მნიშვნელოვანი სიგრძის, ასევე მისი მარშრუტის სირთულის გამო, რომელიც კვეთს კავკასიონის დიდ ქედს, ამ ხაზზე ავარიული შემთხვევების ალბათობა ძალიან მაღალია და თითოეული ავარიული სიტუაცია იწვევს რუსეთთან ელექტროენერჯის მიმოცვლის დაუყოვნებლივ სრულ შეჩერებას.</p> <p>ეს ღონისძიება ითვალისწინებს 500 კვ საჰაერო ეგზ ქსანი-სტეფანწმინდა-მოზდოკის მშენებლობას, რომელიც დაარეზერვებს არსებულ 500 კვ საჰაერო ეგზ კავკასიონს და სისტემის ერთი ელემენტის მწყობრიდან გამოსვლის (N-1) დროს და რუსეთთან 700-1000 მგვტ ტრანზიტისას უზრუნველყოფს ამ ტრანზიტის საიმედოობას N-1 პირობის გათვალისწინებით. ამასთან ერთად, ამ ხაზის მუშაობა დაახლოებით 1000 მგვტ-ით</p>

გაზრდის რუსეთთან ენერჯის მიმოცვლას, რაც ნამდვილად საჭირო იქნება პერსპექტივაში, როდესაც რუსეთს, სომხეთსა და ირანს შორის გათვალისწინებული იქნება ელექტროენერჯით ვაჭრობა (დამატებით იმპორტირებულ მოცულობებთან ერთად, რომელიც საჭიროა ზამთრის თვეებში საქართველოში ენერჯის დეფიციტის დასაფარად). ასევე, ეს ხაზი გამოყენებული იქნება მდინარე თერგის აუზში (ლარსი ჰესი, დარიალი ჰესი და ა.შ) ასაშენებელი ჰესების ქსელში ინტეგრირებისთვის, 500/110 კვ ქს სტეფანწმინდას საშუალებით. გარდა ამისა, ამ ღონისძიების შედეგად გაუმჯობესდება 500 კვ ქს ქსანში ელექტროენერჯის ნაკადების საიმედოობა. 500 კვ მონაკვეთი „ქსანი-სტეფანწმინდა“ დასრულებულია - ის მუშაობს 110 კვ-ზე და უზრუნველყოფს არა მარტო ლარსი ჰესისა და დარიალი ჰესის ენერჯის სატრანზიტო ქსელში იმპორტს, ასევე უზრუნველყოფს არსებული 110 კვ ქვესადგურების ალტერნატიულ ენერჯომომარაგებას, რომლებიც უკავშირდებიან 110 კვ საჰაერო ეგხ-ს „ჟინვალჰესი - ქვესადგური ყაბჯეგი“. მას შემდეგ, რაც მოხდება მოზდოკისა და სტეფანწმინდას დამაკავშირებელი 500 კვ გადამცემი ხაზის მშენებლობა, მთლიანი საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ქსანი-სტეფანწმინდა-მოზდოკი“ გადავა 500 კვ ძაბვაზე. ლარსი ჰესის, დარიალი ჰესისა და ამ რეგიონის სხვა ჰესების ქსელთან მიერთების მიზნით, ქს სტეფანწმინდაში დამონტაჟდება 500/110 კვ ავტოტრანსფორმატორი. პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 500/110 კვ ქს „სტეფანწმინდა“, დადგმული სიმძლავრე 250 მგვტ;
- 500 კვ საჰაერო ეგხ „სტეფანწმინდა“ რუსეთის საზღვარი, სიგრძე 13 კმ;
- 500 კვ საჰაერო ეგხ ქს „ქსანი“ - ქს „სტეფანწმინდა“, სიგრძე - 100 კმ;
- ქსანი-სტეფანწმინდის 12.6 კმ-იანი მონაკვეთი, 133/166 მონაკვეთი;
- 500 ქს ქსანში, 500 კვ საჰაერო ეგხ „ქსანი-სტეფანწმინდა“-სთვის 110 კვ უჯრედის მოწყობა;
- ქს ქსანი-500-სა და 500 კვ საჰაერო ეგხ ქსანი-სტეფანწმინდას შორის დროებითი 110 კვ საჰაერო ეგხ კავშირი; სიგრძე: 0.7კმ.

ვადები	2020 - 2025 წელი
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარეობს წინასწარი სამშენებლო სამუშაოები
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 189 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 37 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 700/1000 მგვტ
სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	80 300 000 მილიონი ლარი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) დანაკარგების ოდენობა გადაცემისას, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას რუსეთთან ელექტროენერჯის მიმოცვლა, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-1-2: ახალციხე-თორთუმი

ES-1-2: ახალციხე-თორთუმი
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და სისტემათაშორისი გაუმჯობესების და განახლების გზით
აღწერა:

ამ ღონისძიების შედეგად გაიზრდება საქართველოსა და თურქეთს შორის ელექტროენერჯის მიმოცვლის პოტენციალი და საიმედოობა, ასევე მოხდება არსებული „ახალციხე-ბორჩხა“ 400 კვ გადამცემი ხაზის დარეზერვება.

მომავალ წლებში საქართველოს ელექტროენერჯეტიკულ სისტემაში გათვალისწინებულია დიდი სიმძლავრის ჰესების ინტეგრაცია. მათი ჰესების ჯამური სიმძლავრე და შესაბამისი გამომუშავება წყალუხვობის პერიოდში აღემატება ქვეყნის ელექტროენერჯის მოხმარებას, რაც მისი ექსპორტის საშუალებას იძლევა, ექსპორტისათვის ყველაზე მიმზიდველ ქვეყანას თურქეთი წარმოადგენს, ვინაიდან მის მიერ ელექტროენერჯის მოხმარება სტაბილურად იზრდება. აღნიშნული მიზნის განსახორციელებლად იგეგმება ახალციხის მუდმივი დენის ჩანართის სიმძლავრის გაზრდა 1050 მგვტ-მდე, 350 მგვტ ბლოკის დამატებით. ცვლადი დენის გამტარუნარიანობის ზრდა განხორციელდება ახალი 400 კვ ეგხ-ის „ახალციხე - თორთომის“ მშენებლობით. არსებული ინფრასტრუქტურისაგან (400 კვ ეგხ „ახალციხე-ბორჩხა“) განსხვავებით ეგხ-ს შეეძლება ელექტროენერჯის ექსპორტი გაზრდილი საიმედოობით, ვინაიდან „ახალციხე-ბორჩხა“ ეგხ-ით მიმავალ სიმძლავრეს გზად ემატება ბორჩხაჰესის, დერინერიჰესის და თურქეთის შავიზღვისპირეთის რეგიონის ჰესების სიმძლავრეები, წყალუხვობის პერიოდში კი სიმძლავრის მიმოცვლა შეზღუდულია. პროექტის განხორციელების შემდეგ სიმძლავრის ექსპორტი ფაქტობრივად ხელშემშლელი ფაქტორების გარეშე განხორციელდება. ამასთანავე ეს ორი 400 კვ ეგხ (ახალციხე-ბორჩხა და ახალციხე-თორთომი) არეზერვებს ერთმანეთს და ერთი მათგანის გამორთვის შემთხვევაში, მეორე სრულად აიღებს თავის თავზე სატრანზიტო ფუნქციას.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 400 კვ საჰაერო ეგხ ახალციხე-თორთომი; სიგრძე: 150 კმ (საქართველო-თურქეთის საზღვრამდე 33 კმ); სიმძლავრე 1850 მგვტ;
- 500 კვ ქ/ს ახალციხის გაფართოება 400 კვ საჰაერო ეგხ „ახალციხე-თორთომი“-ს დასაკავშირებლად.
- ქ/ს ახალციხეში მესამე 350 მგვტ, 500/400 მუდმივი დენის ჩანართი;

ვადები	2022 – 2025 წლები
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარეობს ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევა
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 5 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 25 მგვტ

		<ul style="list-style-type: none"> ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 350 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	373 000 000 ლარი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	NA
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ ელექტროენერჯის თურქეთთან მიმოცვლა, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-1-3: ბათუმი-მურატლი 1

ES-1-3: ბათუმი-მურატლი 1	
ამოცანა:	ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და სისტემათაშორისი გაუმჯობესების და განახლების გზით

აღწერა:

ამ ღონისძიების შედეგად გაიზრდება საქართველო-თურქეთს შორის ელექტროენერჯის მიმოცვლის შესაძლებლობა და საიმედოობა.

დაგეგმილია ახალი დიდი სიმძლავრის ჰესების საქართველოს ენერჯის სექტორთან დაკავშირება. მათი ჯამური სიმძლავრე აღემატება ქვეყნის შიდა მოხმარებას - მაშინაც კი, როცა გათვალისწინებულია მოსალოდნელი ზრდა. შესაბამისად, უნდა მოხდეს ზედმეტი ენერჯის ექსპორტი. ყველაზე მიზიდველი ვარიანტია თურქეთში ექსპორტი, სადაც ელექტროენერჯიაზე მოთხოვნა კვლავ მზარდია. „მურატლი“ (ისევე როგორც ბორჩხა და თორთუმი) ასევე ხასიათდება მოხმარების მაღალი დონით. შესაბამისად, დაგეგმილია 350 მგვტ მუდმივი დენის ჩანართის ერთი ბლოკის მოწყობა ქ/ს „ბათუმში“ და ასევე, საქართველოს თურქეთთან მაკავშირებელი 154 კვ საჰაერო ეგზ „ბათუმი-მურატლი“-ს ხაზის მშენებლობა. აღნიშნული ღონისძიება გაზრდის საქართველოსა და თურქეთს შორის ელექტროენერჯის მიმოცვლის და საქართველოს ენერჯის სექტორის ელექტროენერჯის ტრანზიტის შესაძლებლობებს.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- ქ/ს „ბათუმში“ ერთი 350 მგვტ, 220/154 კვ მუდმივი დენის ხაზი;
- 154 კვ საჰაერო ეგზ „ბათუმი-მურატლი“; სიგრძე: 15 კმ.

ვადები	2020-2025
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	ჩატარებულია პროექტის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: <5 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 2 მგვტ • გადამცემი ქსელის სიმძლავრის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 350 მგვტ
სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
მუნიციპალური	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	255 000 000 ლარი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		<ul style="list-style-type: none"> ენერგო-პრო ჯორჯია საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ ელექტროენერჯის მიმოცვლა თურქეთთან, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-1-4: მარნეული-აირუმი

ES-1-4: მარნეული-აირუმი
<p>ამოცანა : ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>
<p>აღწერა:</p> <p>ამ ღონისძიების შედეგად გაიზრდება რუსეთიდან სომხეთსა და ირანში ელექტროენერჯის ტრანზიტის შესაძლებლობას.</p>

ქ/ს“ მარნეულში“ მოეწყო 500 კვ ფრთა, რომელშიც შეიჭრა არსებული 500 კვ ეგხ „ვარძია“ (ახალციხეგარდაბანი), ამ ქვესადგურთან მიერთდა არსებული 500 კვ ეგხ „ასურეთი“, რომელიც უკავშირდება ქ/ს მარნეულის 220 კვ ნაწილს 660 მგვა ავტოტრანსფორმატორით. აღნიშნული პროექტების განხორციელების შედეგად გააუმჯობესდა აღმოსავლეთ საქართველოში ენერგომომარაგების საიმედოობა. კერძოდ, 500/220 კვ ავტოტრანსფორმატორი ქ/ს გარდაბანში სრულად იქნა დარეზერვებული, რაც ნიშნავს იმას, რომ ამ ავტოტრანსფორმატორის გამორთვის შემთხვევაში არ იქნება საჭირო თბილისის მომხმარებლებისათვის ელექტროენერჯის მიწოდების შეზღუდვა. ასევე, ქ/ს მარნეული-500-ში დაგეგმილი 180 მგვარ რეაქტორის დამონტაჟებით უზრუნველყოფილი იქნა თბილისი-რუსთავის კვანძში ძაბვისდონის შენარჩუნება ნომინალურთან ახლოს. გარდა ამისა, ქ/ს მარნეული-500 დაკავშირებული იქნება 500 კვ ქ/ს აირუმ-თან სომხეთში, სადაც აშენდება 700 მგვტ (2 x 350 მგვტ) 500/400 კვ მუდმივი დენის ჩანართი და 400 კვ ერთ-(ან ორ) ჯაჭვა საჰაერო ეგხ-თი დაკავშირდება რაზდანთან და შემდგომ 400 კვ ორჯაჭვა საჰაერო ეგხ-ს გავლით ირანის ელექტროგადამცემ სისტემასთან. ამგვარად, მარნეულის პროექტის საშუალებით შესაძლებელი იქნება 700 მგვტ სიმძლავრის მიმოცვლა საქართველოდან (ან რუსეთიდან) სომხეთში (ან ირანს) და პირიქით. პრაქტიკულად, 500 კვ საჰაერო ეგხ მარნეული-აირუმში გააგრძელეს მოზდოკი-სტეფანწმინდა-ქსნის სატრანტიზო მარშრუტს. ქ/ს ქსანიდან ელექტროენერჯის ქ/ს მარნეულში გადაცემა მოხდება სამი 500 კვ „მარშრუტით“, კერძოდ ქსანი-მარნეულით, ქსანი-ზესტაფონი-ახალციხე-მარნეულით და ქსანი-გარდაბანი-მარნეულით, რაც უზრუნველყოფს საქართველო-რუსეთსა და სომხეთ/ირანს შორის ელექტროენერჯის მიმოცვლის მაღალ საიმედოობას. გარდა ამისა, 220 კვ ქ/ს მარნეულში 220/110 კვ ატ-ს დამონტაჟების და 220 კვ საჰაერო ეგხ კოდა-2-ის შეჭრის შედეგად გაიზარდა ზემოთ აღნიშნული ქვესადგურის საიმედოობა და ელექტროენერჯის მოხმარების მიზნით მასთან მიერთების შესაძლებლობა. პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 500 კვ საჰაერო ეგხ „მარნეული-აირუმ“ (სომხეთის ელექტრომომარაგების სისტემისთვის) სიგრძე -35.56 კმ (ახალი 18.56 კმ-იანი საჰაერო ეგხ-ს აშენება - ქ/ს „მარნეული-500“-დან საქართველო-სომხეთის საზღვრამდე).

ვადები	2020-2023
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაზამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადაამცემი ქსელის განვითარების 10 წლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარეობს სამშენებლო სამუშაოები
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 0 მგვტ • დანაკარგების შემცირება : <1 მგვტ

		<ul style="list-style-type: none"> ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 700/700 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	43.7 მილიონი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		სს „საქრუსენერგო“
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას რუსეთთან, სომხეთთან და ირანთან ელექტროენერჯის მიმოცვლა, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-1-5: 330 კვ ეგზ გარდაბანი-ალსტაფას გაორჯაჭვიანება

ES-1-5: 330 კვ ეგზ გარდაბანი-ალსტაფას გაორჯაჭვიანება
--

<p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და ტრანსსასაზღვრო გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>	
<p>აღწერა:</p> <p>აღნიშნული ღონისძიება უზრუნველყოფს საქართველოსა და აზერბაიჯანს შორის 700-1,000 მგვტ ელექტროენერჯის მიმოცვლას N-1 კრიტერიუმის დაცვით; ეს გაზრდის აზერბაიჯანი-საქართველო-თურქეთის მიმართულებით ელექტროენერჯის მიმოცვლის შესაძლებლობას და საიმედოობას. ასევე, გაზრდის საქართველო-რუსეთი-აზერბაიჯანის სინქრონიზებული რგოლის მუშაობის საიმედოობას.</p> <p>აზერბაიჯანის ენერჯის სისტემასთან არსებული სისტემათაშორის ინფრასტრუქტურა ვერ უზრუნველყოფს საკმარის საიმედოობას. N-1 რეჟიმში, მისი გადაცემის სიმძლავრე არ აღემატება 240 მგვტ-ს (330 კვ საჰაერო ეგზ „გარდაბნის“ გამტარუნარიანობა). გაორჯაჭვიანების შემთხვევაში, რაც უკვე დაიწყო აზერბაიჯანის მხარეს, მისი გამტარუნარიანობა გაუტოლდება 500 კვ საჰაერო ეგზ „მუხრანის ველის“ გამტარუნარიანობას, რაც უზრუნველყოფს საქართველოსა და აზერბაიჯანს შორის 700-1,000 მგვტ ელექტროენერჯის მიმოცვლას და აგრეთვე, საქართველოს გავლით თურქეთის და აზერბაიჯანის ენერჯის სისტემებს შორის 700 მგვტ ელექტროენერჯის უწყვეტ მიმოცვლას. ამასთან ერთად, გაიზრდება საქართველო-რუსეთი-აზერბაიჯანის სინქრონიზებული რგოლის მუშაობის საიმედოობა.</p> <p>პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 330 საჰაერო ეგზ „გარდაბანი-ალსტავა“-ს გაორჯაჭვიანება, სიგრძე 21 კმ (საქართველო-აზერბაიჯანის საზღვრამდე); • 330/220 კვ, 400 მგვტ ატ ქ/ს „გარდაბანში“ და შესაბამისი უჯრედების მოწყობა. 	
ვადები	2020 – 2021
სექტორი	ელექტროგადამცემა და დისტრიბუცია
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2020-2030
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 0 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: <1 მგვტ

		<ul style="list-style-type: none"> ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული): 400 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	54.6 მილიონი 2021 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		<ul style="list-style-type: none"> საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა სს „საქრუსენერჯო“
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, მაზვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, მაზვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემის დანაკარგების რაოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას რუსეთთან, თურქეთთან და აზერბაიჯანთან ელექტროენერჯის მიმოცვლა, მგვტ იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2: არსებული ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და გაუმჯობესება

ES-2-1: ჯვარი-წყალტუბო-ახალციხე

ES-2-1: ჯვარი-წყალტუბო-ახალციხე
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და გაუმჯობესების და განახლების გზით
აღწერა: <p>აღნიშნული ღონისძიება გაზრდის საქართველოს ენერგოსისტემის მდგრადობასა და უსაფრთხოებას ენგური-ზესტაფონი-ახალციხის 500 კვ-იანი ხაზის („იმერეთი“ და „ზეკარი“) დარეზერვებით. ეს შეამცირებს ავარიული სიტუაციების რისკს, ავარიული გამორთვის რაოდენობას და ელექტროენერჯის გათიშვას. ის ასევე გააუმჯობესებს ხაზების სატრანზიტო შესაძლებლობებს და საიმედოობას, რომელიც აკავშირებს რუსეთს და ენგურს თურქეთთან/სომხეთთან.</p> <p>საქართველოს ელექტროენერგეტიკული სისტემისთვის ეს არის ყველაზე აუცილებელი და სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე ღონისძიება. დამთავრების შემდეგ, მისი საშუალებით მოხდება დასავლეთ საქართველოს 500 კვ სისტემის მოდერნიზება, არსებული დაბალი საიმედოობის რადიალური სქემიდან (ენგური-ზესტაფონი) რგოლურ სქემამდე (ენგური-ზესტაფონი-ახალციხე-წყალტუბო-ჯვარი-ენგური). ასეთი განახლების შედეგად მოხდება რამდენიმე ძირითადი პრობლემის ერთდროულად გადაჭრა, მათ შორის:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. არსებული ქსელის გაზრდილი საიმედოობა. მიზეზი არის ის, რომ ხუდონჰესისა და ნენსკრა ჰესის აშენებამდე, გადამცემი ქსელის დასავლეთ ნაწილში აუცილებელია დამატებითი 500 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი იმისათვის, რომ მოხდეს როგორც იმერეთის და ზეკარის 500 კვ საჰაერო ეგბ-ს სრული რეზერვირება, ასევე ენგურჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის საიმედო გადაცემა, აღმოსავლეთ საქართველოსა და ახალციხე-ბორჩხას ტრანსსასაზღვრო ხაზის მიმართულებით. ამჟამად, საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „იმერეთის“ ავარიული გამორთვისას ავარიის საწინააღმდეგო ავტომატიკის საშუალებით ხდება ამ ხაზზე არსებული გადმოძინების 70-80%-ის ტოლ დატვირთვას საქართველოს აღმოსავლეთ (ქუთაისიდან აღმოსავლეთით) და გენერაციას დასავლეთ (ძირითადად ენგურჰესზე) ნაწილებში, რაც ხშირ შემთხვევაში 500 მგვტ-ს აჭარბებს. ამ პროექტის შესრულების შემდეგ კი ასეთ გამორთვებს აღარ ექნება ადგილი. . 2. ენგურის კვანძში გარდა ენგურის გენერაციისა, გენერაციის სახით ასევე თავს იყრის იმპორტი 500 კვ ეგბ „კავკასიონიდან“, რომლის გატანა ახალციხე-თბილისისკენ იზღუდება ეგბ „იმერეთის“ გამტარუნარიანობით. აღნიშნული პრობლემა მოიხსნება 500 კვ ეგბ „ჯვარიწყალტუბო-ახალციხის“ მუშაობაში შესვლისას, გაიზრდება რა საქართველოს შიდა ქსელის გამტარუნარიანობა 4200 მგვტ-ით ჯვარიდან ახალციხემდე. 3. ქს ჯვარის, წყალტუბოსა და ზესტაფონის გავლით მოხდება ქსელში ხუდონჰესის, ნენსკრაჰესის, მესტიაჰალას, ტეხურის კასკადის, ალპანა ჰესის, ნამახვანის კასკადის, ცხენისწყლის კასკადის, ხელედულა ჰესის, ონიჰესების კასკადის და სხვა, სულ 3074 მგვტ ჰესების სიმძლავრის ტრანსპორტირება მოხმარების ცენტრებისკენ და თურქეთში საექსპორტოდ.

“ჯვარი-წყალტუბო-ახალციხეში“ შევიდა ცვლილება, კერძოდ, საწყის ეტაპზე 500 კვ საჰაერო ეგზ წყალტუბო-ახალციხე აშენდება ორჯაჭვა საყრდენებზე. თუმცა, ინვესტიციების დანახარჯების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით, მათზე დაიკიდება მხოლოდ ერთი ჯაჭვი. სამომავლოდ, ახალი ჰესების ექსპლუატაციაში შეყვანის, ასევე როგორც მოხმარების, ისე თურქეთთან და სომხეთთან სასაზღვრო მიმოცვლის შესაძლებლობების გაზრდის გათვალისწინებით, განხორციელდება მეორე ჯაჭვის მშენებლობა (მოხდება მისი გაორჯაჭვიანება).

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 500 კვ საჰაერო ეგზ „ჯვარი-წყალტუბო“, სიგრძე - 76 კმ, სიმძლავრე 2100 მგვტ;
- 500 კვ ქ/ს „წყალტუბო“ (501 მგვტ, 250 მგვტ რეგულირებადი რეაქტორი);
- 500 კვ წყალტუბო-ახალციხის ორჯაჭვა კონსტრუქცია, ერთჯაჭვა კონსტრუქციით, სიგრძე 104 კმ, სიმძლავრე 2100 მგვტ;
- 500 კვ ქ/ს „ახალციხე“-ს გაძლიერება, 500 კვ საჰაერო ეგზ „წყალტუბო-ახალციხე“-ს დასაკავშირებლად; უჯრედის მოწყობა.

ვადები	2023 – 2024 წლები	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	დასრულებულია ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი. გამოვლენილია საქართველოს გადამცემი სისტემის განსაკუთრებული აუცილებლობა.	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 3,000 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 28 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 1200/2100 მგვტ და 2400/4200 მგვტ 	
	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	296 000 000 ლარი 2022 წლისთვის

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	დონორის მხარდაჭერა	უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ რუსეთთან, სომხეთთან და თურქეთთან ელექტროენერჯის მიმოცვლა, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-2: ჯვარი-ხორვა

ES-2-2: ჯვარი-ხორვა
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით
აღწერა: ეს ღონისძიება გაზრდის აფხაზეთის, სამეგრელოს, აჭარისა და გურიის ელექტროენერჯით მომარაგების საიმედოობას და გააძლიერებს დასავლეთ საქართველოს 220 კვ-იან ქსელს. ჯვარი-ხორვა წარმოადგენს მრავალმიზნობრივ(კომპლექსურ) პროექტს, რომელიც განკუთვნილია რამდენიმე მნიშვნელოვანი ამოცანის გადასაწყვეტად. პროექტის ყველაზე მნიშვნელოვან სასურველ შედეგს წარმოადგენს დასავლეთ საქართველოს 200 კვ ქსელის საიმედოობის გაზრდა. კერძოდ, 220 კვ-იანი საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი

„პალიასტომი-2“-ის ქ/ს ხორგასთან მიერთების შემდეგ, მოხდება ჯვარი-ენგურისა და ხორგას კვანძების ერთმანეთთან დაკავშირება 4 პარალელური 220 კვ-იანი საჰაერო ეგხ-ით, რაც გაზრდის ენგურის, ვარდნილის, ზუგდიდის, ხორგასა და მენჯის 220 კვ-იანი ქვესადგურების ელექტრომომარაგების საიმედოობას, ასევე დაარეზერვებს ქ/ს ენგურში დამონტაჟებულ 500/220 კვ ავტო ტრანსფორმატორს და ეგრისი-1,2, კოლხიდა-2ა და პალიასტომი-2(1)-ის 220 კვ საჰაერო ეგხ-ებს. „წყალტუბო-ზესტაფონთან“ ერთად, აღნიშნული პროექტი გაზრდის საქართველოს მთელი აღმოსავლეთ ნაწილის 220 კვ მაგისტრალის გამტარუნარიანობას და გარკვეულწილად დაარეზერვებს 500 კვ საჰაერო ეგხ „იმერეთს“, რომლის ავარიული გამორთვის შემთხვევაში, ავარიული სიტუაციების მართვის სისტემის (ECS) მიერ მოხდება ნაკლები მომხმარებლის ელექტოენერგიით შეზღუდვა.

გარდა ამისა, ქ/ს ხორგას და საჰაერო ეგხ პალიასტომის დამაკავშირებელი ხაზის დამონტაჟება გააუმჯობესებს 220 კვ ქ/ს ბათუმისა და მთლიანი აჭარის და გურიის რეგიონების ენერგომომარაგებას (ამ ხაზის ბათუმი-ხორგას მონაკვეთის მნიშვნელოვნად დამოკლების გამო). ასევე, აღმოიფხვრება ქ/ს ბათუმში ძაბვის არასტაბილურობის პრობლემა და მოხდება შუახევის ჰესის მიერ გენერირებული ენერგიის გამოტანის უზრუნველყოფა (პირველ ეტაპზე, მოხდება 220 კვ საჰაერო ეგხ-ს ბათუმი-ახალციხის მხოლოდ ბათუმი-შუახევი ჰესის მონაკვეთის აშენება). ქ/ს ხორგას ერთ-ერთი მთავარი დანიშნულებაა ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის და პერსპექტიული პორტის ენერგომომარაგების უზრუნველყოფა. ამისთვის, გათვალისწინებულია 400 მგვა 220/110კვ ავტო ტრანსფორმატორის დამონტაჟება. ეს ქვესადგური შეიძლება დაუკავშირდეს სამომავლო ელექტროსადგურებს, რომლებიც აშენდება სამეგრელოსა და ქვემო იმერეთის დასავლეთ ნაწილში, ასევე იმ სადგურებს, რომელთა აშენება დაგეგმილია ჯვარის ტერიტორიაზე (მაგალითად, ხობი ჰესი).

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 16 კმ (2x8კმ) სიგრძის 500 კვ დამაკავშირებელი ხაზი 500 კვ კავკასიონის საჰაერო ეგხ-დან 500/220 კვ ქ/ს ჯვარამდე;
- ოდიში -1,2 საჰაერო ეგხ-ები; სიგრძე : 60 კმ; სადენი : 2xAC-400; სიმძლავრე : 600 მგვტ;
- 500 მგვა სიმძლავრის მქონე 500/220 კვ ქ/ს ჯვარი;
- 180 (3x60) მგვარ რეაქტორის დამონტაჟება ქ/ს ჯვარი-500-ში;
- 400 მგვა სიმძლავრის მქონე 220/110 კვ ქ/ს ხორგა;
- 220 კვ საჰაერო ეგხ „მენჯი-ხორგას“ გაორჯაჭვიანება; სადენი: 2xAC-300;სიმძლავრე:400 მგვტ;
- ქ/ს „მენჯი“-ში ორი უჯრედის მოწყობა „ხორგა-1,2“-სთვის (მენჯი-ხორგა);
- დამაკავშირებელი ხაზის გაყვანა 220 კვ საჰაერო ეგხ პალიასტომი-2-დან 220/110 კვ ქ/ს ხორგამდე.

ვადები	2021 – 2023 წლები
სექტორი	ელექტროენერგიის გადაცემა და განაწილება

შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი		მშენებლობის ეტაპზე
ვარაუდები		N/A
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 107 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 2 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის გაზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 200/400 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> • 62 400 000 ლარი 2023 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება(ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) • ქვესადგურის განახლებული და დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) • ქსელის გამტარუნარიანობა, მგვტ • გადამცემი სისტემის დანაკარგები, მგვტ და პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ

**სხვა პოლიტიკასთან და
ლონისძიებებთან და/ან
მიმართულებებთან კავშირი**

- დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია
- ენერგოეფექტურობა: ენერგოეფექტურობა -24
- ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-3: ბათუმი -ახალციხე

<p>ES-2-3: ბათუმი -ახალციხე</p>
<p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და სისტემათაშორისი, ტრანსსასაზღვრო გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>
<p>აღწერა:</p> <p>აჭარა-გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის გაზრდა. თურქეთში ექსპორტის პოტენციალის გაზრდა; შუახევი ჰესის, სხალთა ჰესისა და სხვა პერსპექტიული ჰესების ქსელში მაღალი ხარისხით და მაღალი საიმედოობით ინტეგრირება; და გადამცემი ქსელის დასავლეთ ნაწილის საიმედოობის გაზრდა.</p> <p>ეს არის მრავალმიზნობრივი პროექტი. პირველ რიგში, ეს ხაზი მოახდენს შუახევი ჰესის (178 მგვტ) ქსელში ინტეგრირებას და უზრუნველყოფს მისგან გამომავალი ენერჯიის საიმედო გამოტანას. ჰესი დაკავშირებული იქნება როგორც ბათუმის, ისე ახალციხის 220 კვ ქვესადგურებთან და შესაბამისად, ბათუმი-შუახევი-ახალციხის მონაკვეთებზე, ნებისმიერ ოპერაციულ რეჟიმში შესრულდება სისტემის ერთი ელემენტის მწყობრიდან გამოსვლის (N-1) კრიტერიუმი. ქს ბათუმი-220 დან, შუახევი ჰესის გენერირებული ენერჯიის შემდგომი ევაკუაცია შეიძლება მოხდეს, როგორც ქვეყნის შიდა მომარაგებისთვის (მენჯი და ხორგას 220 კვ ქვესადგურების მიმართულებით), ისე თურქეთში (154 კვ ქს მურატლი) ექსპორტის მიზნით, ბათუმის დაგეგმილი მაღალი ძაბვის მუდმივი დენის ჩანართის გავლით. ქს ახალციხესთან დაკავშირება იძლევა შუახევისა და ზემო აჭარის ჰესების მიერ გენერირებული ენერჯიის გამოტანის საშუალებას როგორც შიდა მოხმარებისთვის, ზესტაფონის და გარდაბნის (მარნეული) 500 კვ ქვესადგურებში გადაცემის გზით, ასევე საექსპორტოდ - ახალციხის მუდმივი დენის ხაზების და მესხეთის 400 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზიდან ბორჩხას (თურქეთი) მიმართულებით. ამ პროექტის განხორციელება გააუმჯობესებს ბათუმის 220 კვ ქვესადგურის (ისევე , როგორც მთლიანი აჭარა-გურიის რეგიონების) ენერგომომარაგების საიმედოობას შუახევი ჰესთან კავშირის წყალობით და ასევე უზრუნველყოფს ახალციხიდან (აღმოსავლეთ საქართველო) ბათუმში ელექტროენერჯიის გადაცემას. ქს ბათუმის ელექტრომომარაგების გაუმჯობესებისა და ძაბვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი პრობლემის სრულად მოგვარებასთან ერთად, ამ ღონისძიების შედეგად შესაძლებელი გახდება ამ ქვესადგურიდან თურქეთის მიმართულებით 350 მგვტ ელექტროენერჯიის ევაკუაცია.</p>

ადნინული პროექტი გააუმჯობესებს გადამცემი ქსელის აღმოსავლეთ ნაწილის საიმედოობას დატვირთვის 100 მგვტ-ით შემცირების გზით, 500 კვ საპაერო ეგხ „იმერეთი“-ს მუშაობის შეწყვეტის შემთხვევაში. შუახევი ჰესის სიმძლავრის გადამცემის უზრუნველსაყოფად, 2017 წელს ფუნქციონირება დაიწყო შუახევი-ბათუმის 220 კვ საპაერო ელექტროგადამცემა ხაზმა. 2021 წელს ფუნქციონირებას დაიწყო „შუახევი-ახალციხე“-ს მონაკვეთი. მიმდებარე ჰესების ქსელში ინტეგრირებისა და ასევე, მიმდებარე 110/35 კვ გამანაწილებელი ქსელის ელექტრომომარაგების საიმედოობის გაუმჯობესების მიზნით, 2023 წელს დაგეგმილია შუახევი ჰესზე 125 მგვტ 220/110/35 კვ ავტო ტრანსფორმატორის დამონტაჟება.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- ორჯაჭვა 220 კვ საპაერო ეგხ შუახევი-ახალციხე, ხაზის სიგრძე: 90 კმ; სიმძლავრე: 400 მგვტ;
- 220/110/35 კვ 125 მგვტ ავტო ტრანსფორმატორი და საფეხურიანი ქვესადგური შუახევიში;
- 500 კვ ქ/ს ახალციხეში ორი უჯრედის დამონტაჟება 220 კვ ორჯაჭვა საპაერო ეგხ „ბათუმი-ახალციხე“-სთვის;
- ორჯაჭვა 220 კვ საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზი ბათუმი-შუახევი, ხაზის სიგრძე 50 კმ, სიმძლავრე 2 x400 მგვტ;
- 220 კვ საპაერო ეგხ ბათუმი-ახალციხისთვის ბათუმის ქვესადგურში ორი 220 კვ უჯრედის მოწყობა.

ვადები	2021 – 2023
სექტორი	ელექტროენერჯის გადამცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	მშენებლობის ეტაპზე
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 188 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 10 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 800/800 მგვტ
სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
მუნიციპალური	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	<ul style="list-style-type: none"> 98 500 000 მილიონი 2024 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) დანაკარგების ოდენობა გადაცემისას, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევის ელექტროენერჯის მიმოცვლა თურქეთთან, მგვტ იმპორტი და ექსპორტი ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგოეფექტურობა: EE-24 ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-4: 220 კვ „კოლხიდა-1“-ის რეაბილიტაცია

ES-2-4: 220 კვ „კოლხიდა-1“-ის რეაბილიტაცია
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების განახლების გზით
აღწერა: ეს ღონისძიება გაზრდის ქართული ენერჯის სისტემის მდგრადობასა და უსაფრთხოებას, 500 კვ „იმერეთი“-სთვის სარეზერვო ინფრასტრუქტურის დამატების გზით. ეს შეამცირებს ავარიული სიტუაციების რისკს, ავარიული გამორთვების რაოდენობასა და ელექტროენერჯის გამორთვას.

ამ ღონისძიების შედეგად გაძლიერდება 220 კვ ქსელი იმისათვის, რომ გაიზარდოს სისტემის მდგრადობა და შემცირდეს დატვირთვა, რაც გამოწვეულია ავარიული სიტუაციების მართვის სისტემის გააქტიურებით, იმერეთი“-ს 500 კვ ხაზი გათიშვის გამო. გაანგარიშების შედეგები აჩვენებს, რომ ღონისძიებების „ჯვარი-ხორგა“ და „წყალტუბო-ზესტაფონი“-ს დასრულების შემდეგ, 500 კვ საჰაერო ეგზ „იმერეთი“-ს გამორთვის შედეგად (იმ შემთხვევაში თუ დატვირთვა შეადგენდა დაახლოებით 425 მგვტ-ს) დატვირთვა მოვა 220 კვ საჰაერო ეგზ „კოლხიდა“-ზე, 180 - 225 მგვტ დიაპაზონში. ეს არის „სენაკი 1“ და „სენაკი 2“ პარალელური ხაზების დატვირთვაზე 30%-ით მეტი. საჰაერო ეგზ „კოლხიდა 1“-ის ტექნიკური პირობების გათვალისწინებით, ხაზის გამტარუნარიანობა 139 მგვტ-ზე ნაკლებია. საჭიროა ხაზის გაძლიერება, მათ შორის, გამტარუნარიანობის 300 მგვტ-მდე გაზრდის გზით.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 220 კვ საჰაერო ეგზ „კოლხიდა-1“-ის რეაბილიტაცია

ვადები	2022	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	აღნიშნულ ღონისძიებასთან მიმართებაში საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: <1 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: <1 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 150 მგვტ 	
	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	13 700 000 მილიონი 2022 წლისთვის

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემის დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-5: ჩრდილოეთის რგოლი - წყალტუბო

ES-2-5: ჩრდილოეთის რგოლი - წყალტუბო
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა
<p>აღწერა:</p> <p>ამ ღონისძიების შედეგად მოხდება სიმძლავრის და სანდოობა გაზრდა: მესტიის რეგიონი, მდინარე ნენსკრას შენაკადები; ნენსკრა ჰესი, ხულონჰესი; ცხენისწყლის ჰესების კასკადი; ხელედულა ჰესი; ონის ჰესის კასკადი; და რაჭის ჰესები.</p> <p>ჩრდილოეთ რგოლი -წყალტუბო ერთ-ერთი ყველაზე დიდი პროექტია, რომელიც მიზნად ისახავს ქსელში დაახლოებით 2400 მგვტ საერთო სიმძლავრის ჰესების ინტეგრირებას. ამ პროექტის დაყოფა შესაძლებელია ორ მონაკვეთად:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ორჯაჭვა 500 კვ მარშრუტი „ჯვარი-ნენსკრა“, 500/220/110 კვ ქვესადგური „ნენსკრა“, ორჯაჭვა 110 კვ მარშრუტი „ნენსკრა-მესტია“, 220 კვ მარშრუტი „ლენტეხი-ცაგერი-ლაჯანური“.

2. 500/220/110 კვ ქვესადგური „ლაჯანური ახალი“ და 500 კვ საჰაერო ეგზ „ლაჯანური-წყალტუბო“.

ქსელში ჰესების უსაფრთხო და საიმედო ინტეგრაციას უზრუნველყოფენ როგორც 500/220 კვ 500 მგვა ქვესადგურები „ნენსკრა“ და „ჯვარი“ (ეს უკანასკნელი მდებარეობს მთლიანი საპროექტო მარშრუტის აღმოსავლეთით), ასევე 500 კვ გადამცემ ქსელთან მათი დამაკავშირებელი ხაზი; 500/220 კვ „ლაჯანური ახალი“ (მდებარეობს პროექტის ცენტრალურ ნაწილში) და 500 კვ საჰაერო ეგზ „ლაჯანური-წყალტუბო“ დაკავშირებულია ქს ახალციხესთან (ძირითადი დატვირთვის კვანძი, რომელიც უზრუნველყოფს 1050 მგვტ-ს ექსპორტს თურქეთში). დაგეგმილი პროექტისთვის, დროებითი ავარიული გამორთვის (N-1) კრიტერიუმი სრულდება 500 კვ საჰაერო ეგზ „ლაჯანური-ნამახვანი-წყალტუბოს“ გამორთვის შემთხვევაშიც.

ეს პროექტი მთლიანად მიეძღვნება ჰესების სიმძლავრის გადაცემას. აქედან გამომდინარე, მისი ცალკეული მონაკვეთების აშენება დამოკიდებული იქნება მაგენერირებელი საშუალებების შესაბამის კვანძებთან ურთიერთკავშირზე.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- ახალი 220/110 კვ 250 მგვა ქვესადგური „ლაჯანური“;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ ქს ლაჯანური-ლაჯანური ჰესი, სიგრძე 1 კმ;
- 35 კვ ქს მესტიის გაფართოება, 110 კვ საჰაერო ეგზ-ებისა და 110/35 კვ ავტო ტრანსფორმატორების დასაკავშირებლად;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ ონი-ლაჯანური, სიგრძე 55 კმ;
- 500 კვ საჰაერო ეგზ ლაჯანური-წყალტუბო, სიგრძე 49 კმ;
- 500/220 კვ ქს „ნენსკრა“, 2x500 მგვა
- 500 კვ საჰაერო ეგზ „კავკასიონი“-ს შეჭრა/გამოტანა ქს „ნენსკრაში/ნენსკრადან, სიგრძე 2 კმ;
- ორჯაჭვა 220 კვ საჰაერო ეგზ ნენსკრა ჰესი- ქს ნენსკრა, სიგრძე 1 კმ;
- ორჯაჭვა 220 კვ საჰაერო ეგზ ხელედულა-ლაჯანური, სიგრძე 45 კმ;
- 500 კვ საჰაერო ეგზ ნენსკრა-ჯვარი, სიგრძე 47 კმ;
- 500 კვ ქს „ჯვარი“-ს გაფართოება 500 კვ საჰაერო ეგზ ჯვარი-ნენსკრას მისაერთებლად და უჯრედების მოსაწყობად;
- ორჯაჭვა 110 კვ საჰაერო ეგზ ნენსკრა-მესტია, სიგრძე 57 კმ;
- 500 კვ საჰაერო ეგზ „ჯვარი-ნენსკრა“-ს შეჭრა/გამოტანა ქს „ხუდონჰესიდან“;
- 220/110 კვ ქს ლაჯანურის გაფართოება 500 კვ გამანაწილებელ სადგურთან (ელექტროგამანაწილებელი ქვესადგური) ერთად, 801 მგვა.

ვადები	2023 – 2028 წლები
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა

განხორციელების სტატუსი		მიმდინარეობს ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი
ვარაუდები		არა
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 2,909 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 13.5 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 700 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	474 300 000 ლარი 2028 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> • არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, მახვა და სიგრძე (კმ) • ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ • ელექტროენერჯის თურქეთთან მიმოცვლა, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია • ენერჯოეფექტურობა: EE-24 • ენერჯეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-6: გურია

ES-2-6: გურია	
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა	
აღწერა:	
<p>ეს ღონისძიების საშუალებით მოხდება გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰიდროელექტროსადგურების ქსელში ინტეგრირება და გურიის რეგიონში კვების საიმედოობის გაზრდა.</p> <p>ამ ღონისძიების ძირითადი მიზანია გურიის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირება. ამ მიზნით, 220 კვ საჰაერო ეგხ „პალიასტომი-1“-დან (მენჯი-ბათუმი) ახალი ქ/ს ოზურგეთის 220 კვ ნაწილამდე აშენდება მაკავშირებელი ხაზი. ეს გაუმჯობესებს ბათუმისა და აჭარის რეგიონების მომარაგების უსაფრთხოებას, ასევე შეამცირებს ქ/ს „ბათუმის“ ძაბვის პრობლემებს, ამ ქვესადგურის ორი გრძელი ხაზის მაგივრად (ვარდნილი-ბათუმი და მენჯი-ბათუმი), საჰაერო ეგხ „ოზურგეთი-ბათუმი“ და „ხორგა-ბათუმი“ მომარაგების გზით. ამის შედეგად, გაიზრდება აღნიშნული ქვესადგურიდან ელექტროენერჯის გატანის შესაძლებლობა. ამასთან ერთად, ვარციხე ჰესიდან შესაძლებელი იქნება ელექტროენერჯის ნაწილის იმპორტი, მისი 110 კვ ფრთის (40-50 მგვტ) საშუალებით, რის შედეგადაც გაიზრდება ამ ჰესის (ამჟამად მხოლოდ ქუთაისის კვანძთან არის მიერთებული) საიმედოობა და მოხდება ქუთაისის კვანძის განტვირთვა. ახალი 110 კვ საჰაერო ეგხ „ოზურგეთი-ზოტი ჰესი - ჩოხატაური“-ს (რომელსაც დაუკავშირდება გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰესები) მშენებლობა უზრუნველყოფს მათი გენერაციის საიმედო გადაცემას ქსელში.</p> <p>აჭარის და გურიის რეგიონების მომხმარებლებისთვის ელექტრომომარაგების უსაფრთხოების გაზრდის მიზნით, გამანაწლებელი კომპანია ვალდებულია ააშენოს მაკავშირებელი ხაზები არსებული 110 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებიდან - „ჩაქვი“ (არსებული „ოზურგეთი-110“-„ბათუმი-110“) და „ანასელი“ (არსებული „ოზურგეთი-110“ – „ქობულეთი-110“) ახალ 220/110 კვ ქ/ს „ოზურგეთამდე“.</p>	
<p>პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 220/110 კვ 250 მგვ კ/ს ოზურგეთი ზრდის პერსპექტივით; • მაკავშირებელი ხაზი 220 კვ საჰაერო ეგხ „პალიასტომი-1“-დან 220/110 კვ ქ/ს ოზურგეთამდე; • ორჯაჭვა 110 კვ საჰაერო ეგხ „ოზურგეთი-ზოტი ჰესი“, 49 კმ, 2x110 მგვტ სიმძლავრე. 	
ვადები	2022 – 2023 წლები
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება

შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2021-2031
განხორციელების სტატუსი		მიმდინარეობს ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი
ვარაუდები		არა
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 108 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 1.6 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): <5 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	85 000 000 ლარი 2023 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) • ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია • ენერგოეფექტურობა: EE-24 • ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-7: ნამახვანი - წყალტუბო

ES-2-7: ნამახვანი-წყალტუბო	
<p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>	
<p>აღწერა:</p> <p>აღნიშნული ღონისძიების საშუალებით მოხდება ნამახვანის კასკადიდან (ქვემო ნამახვანი ჰესი და ზემო ნამახვანი ჰესი) გამომავალი სიმძლავრის ქსელთან დაკავშირება და გაიზრდება ცხენისწყლის კასკადთან, ონის კასკადთან, ხელედულა ჰესთან, ლაჯანურჰესთან და რეგიონში არსებულ სხვა ჰესებთან დაკავშირების საიმედოობა.</p> <p>ამ პროექტის მიზანია, ელექტროენერჯის ევაკუაცია ისეთი მნიშვნელოვანი გენერაციის მნიშვნელოვანი ობიექტებიდან, როგორცაა „ნამახვან ჰესების კასკადი“ (ზემო და ქვემო ნამახვანის ჰესები, ჯამში 433 მგვტ). ორჯაჭვა ხაზით (თითოეულ ფაზაში ორ ნაწილად გახლეჩილი სადენი), საპაერო ეგზ „ლაჯანური-წყალტუბო“ (ერთი ჯაჭვი დაუკავშირდება ზემო ნამახვანის ჰესს და მეორე ჯაჭვი დაუკავშირდება ქვემო ნამახვანის ჰესს) მოახდენს ნამახვანის კასკადების ელექტროენერჯის გატანას ქს „წყალტუბოს მიმართულებით. ნამახვანის კასკადის ქსელში ამგვარი ინტეგრაციის გზით, N-1 კრიტერიუმში დაკმაყოფილდება, ამ მონაკვეთის ნებისმიერი საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზის და 500 კვ საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „წყალტუბო-ლაჯანურის“ გამორთვის შემთხვევაში.</p> <p>პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ორჯაჭვა (თითოეულ ფაზაში ორ ნაწილად გაყოფილი სადენი) 220 კვ საპაერო ეგზ „ნამახვანი-წყალტუბო“ (საპაერო ეგზ „დერჩი“-ს გაორჯაჭვიანება), სიგრძე 24 კმ; • ორჯაჭვა (თითოეულ ფაზაში ორ ნაწილად გაყოფილი სადენი) 220 კვ საპაერო ეგზ ნამახვანი-ტვიში-ლაჯანური, სიგრძე 34 კმ; • 220 კვ ქს „წყალტუბო“-ს გაფართოება. 	
ვადები	2024 წლები
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა

განხორციელების სტატუსი		მიმდინარეობს ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი
ვარაუდები		არა
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 433 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 1.27 მგვტ • გადამცემი ქსელის სიმძლავრის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 1,000 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	• 64 000 000 ლარი 2024 წლისთვის
	ცენტრალური ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) • ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია • ენერგოეფექტურობა: EE-24 • ენერჯეტიკული უსაფრთხოება

ES-22-8: 500 კვ „იმერეთის“ რეაბილიტაცია

<p>ES-2-8: 500 კვ „იმერეთის“ რეაბილიტაცია</p>
<p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური და ტრანსსასაზღვრო გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>
<p>აღწერა:</p> <p>აღნიშნული ღონისძიება გაზრდის საქართველოს ენერჯისისტემის მდგრადობასა და უსაფრთხოებას, 500 კვ „ჯვარი-წყალტუბო-ახალციხის“ დარეზერვების გზით. ის აგრეთვე უზრუნველყოფს ენერგომომარაგებას „ხუდონი-ენგურის“ კვანძიდან თურქეთსა და საქართველოს აღმოსავლეთ რეგიონში (და სომხეთში).</p> <p>500 კვ საჰაერო ეგზ „იმერეთი“ აკავშირებს ენგურჰესის გენერაციის კვანძს (<1500 მგვტ) საქართველოს აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარე ობიექტებთან. ასევე, 500 კვ საჰაერო ეგზ „კაკასიონი“ დაკავშირებულია ენგურის კვანძთან. საქართველოს აღმოსავლეთ ნაწილში, მუდმივი დენის ჩანართი (700 მგვტ) და 400 კვ საჰაერო ეგზ „მესხეთი“ აკავშირებენ საქართველოს და თურქეთის სისტემებს. საქართველოში ზაფხულის პიკური მოთხოვნა ყოველწლიურად იზრდება 5%-ით. თუმცა, ამ პერიოდის განმავლობაში, აღმოსავლეთ საქართველოში მდებარე თბოელექტროსადგურები არ ფუნქციონირებენ მშრალი ზაფხული გამო, რაც იწვევს სეზონური ჰესების გამომუშავების შემცირებას. სანაცვლოდ, ენგურჰესი უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის მოხმარების მნიშვნელოვან ნაწილს და თურქეთში ექსპორტს. მიუხედავად ამისა, ენგურჰესიდან თურქეთში ელექტროენერჯის ექსპორტის შესაძლებლობა შეზღუდულია, 500 კვ საჰაერო ეგზ „იმერეთი“-ს გამო, რომელსაც გააჩნია მხოლოდ 750-870 მგვტ სიმძლავრე. მოთხოვნის ზრდის შემთხვევაში, ენგურიდან აღმოსავლეთ ნაწილში ელექტროენერჯის საკმარისი რაოდენობის გადაცემა გახდება შეუძლებელი, ენგურის წყალსაცავში საკმარისი რაოდენობის წყლის არსებობის მიუხედავად. ამ შემთხვევაში, საჭირო გახდება ექსპორტის შემცირება და თბოელექტროსადგურების ამუშავება. საჭირო იქნება 500 კვ საჰაერო ეგზ „იმერეთი“-ს სიმძლავრის მის ნომინალურ მნიშვნელობამდე (≈2,000 მგვტ) გაზრდა, პარალელური საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების „ჯვარი-წყალტუბო-ახალციხე“-ს აშენების შემდეგაც კი. პარალელური საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები უზრუნველყოფენ დარეზერვებას, 500 კვ „იმერეთი“-ს გამორთვის შემთხვევაში. მიუხედავად ამისა, საჰაერო ეგზ „იმერეთს“ არ შეეძლება დარეზერვების უზრუნველყოფა მისი პარალელური ნებისმიერი 500 კვ ხაზის გათიშვის შემთხვევაში. ამგვარად, საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „იმერეთი“-ს რეაბილიტაცია არის ერთი-ერთი უმნიშვნელოვანესი პროექტი აღმოსავლეთ საქართველოში საიმედოობის უზრუნველსაყოფად.</p> <p>პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:</p>

<ul style="list-style-type: none"> 500 კვ საჰაერო ხაზი „იმერეთი“-ს რეაბილიტაცია, სიგრძე 128 კმ (ზესტაფონის ქვესადგურიდან წყალტუბოს ქვესადგურამდე მეორე ჯაჭვის აგება, სიგრძე 52 კმ); ზესტაფონისა და წყალტუბოს 500 კვ ქს-ების გაფართოება 		
ვადები	2023-2025 წლები	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2021-2031	
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი	
ვარაუდები	არა	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 1,000 მგვტ დანაკარგების შემცირება: >1 მგვტ გადამცემი ქსელის სიმძლავრის ზრდა(ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 1,200/2,100 მგვტ 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	131 000 000 ლარი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია	
პარტნიორი დაწესებულება (ები)	სს „საქრუსენერგო“	
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	სს „საქრუსენერგო“
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, მაბგა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის

		<p>ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა)</p> <ul style="list-style-type: none"> • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ • ელექტროენერჯის მიმოცვლა რუსეთთან, სომხეთთან და თურქეთთან, მგვტ-ს იმპორტი და ექსპორტი
<p>სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი</p>		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია • ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-9: ქვესადგურების განახლება

<p>ES—2-9: ქვესადგურების განახლება</p>
<p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით</p>
<p>აღწერა: აღნიშნული ღონისძიება გაზრდის საქართველოს ენერგოსისტემის მდგრადობასა და მომხმარებელთა მომარაგების სანდოობას.</p> <p>ელექტროენერჯის მზარდი მოხმარების დაკმაყოფილების საჭიროებისა და არსებულის გაფართოების და/ან ახალი განმცხადებლების ჩართვისთვის, აუცილებელია ჩამოთვლილი ქვესადგურების სიმძლავრის გაზრდა, ტექნიკური განახლება და ინფრასტრუქტურული ცვლილებების განხორციელება. ამ ღონისძიების ფარგლებში განახლდება შემდეგი ქვესადგურები: 220 კვ ქს “წყალტუბო”, 220 კვ ქს “გორი”, 220 კვ ქს “მენჯი”, 220 კვ ქს “დიდუბე”, 220 კვ ქს “ზუგდიდი”, 220 კვ ქს “ბათუმი”, 220 კვ ქს “ქუთაისი”, 500 კვ ქს “ხესტაფონი”, 220 კვ ქს “ხაშური”, 220 კვ ქს “გლდანი”, 220 კვ ქს “ნავთლუდი”, 220 კვ ქს “ლისი”, 220 კვ ქს “რუსთავი”, 220 კვ ქს “გურჯაანი”, 220 კვ ქს “მარნეული”, 500/220 კვ ქს “გარდაბანი”.</p> <p>საიმედოობის უზრუნველყოფის და გამომავალი სიმძლავრის გაზრდის მიზნით, საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის მიერ მოხდება ძალოვანი მოწყობილობის (ავტო ტრანსფორმატორები, ტრანსფორმატორები - მათი ხანდაზმულობისა და არასაკმარისი სიმძლავრის გამო) შეცვლა, პირველადი და მეორეული აღჭურვილობის, საკაბელო სისტემების და ინფრასტრუქტურის განახლება, IT ტექნოლოგიების დამონტაჟება და ახალ ტექნოლოგიებზე გადასვლა. ეს გაზრდის ქსელის საიმედოობას და სტაბილურობას და დატვირთვის მიწოდების უსაფრთხოებას.</p>

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- ქ/ს „ზესტაფონში“ 500/220 კვ ატ-ის A და B ფაზის შეცვლა;
- ქ/ს „გარდაბანი“ 500/220 კვ ატ-ის C ფაზის შეცვლა;
- ქ/ს „ბათუმში“ ატ3-ისთვის 220 კვ უჯრედის მოწყობა და 110 კვ უჯრედში არსებული ტრანსფორმატორის შეცვლა;
- ქ/ს „ბათუმში“ ტ3-ისთვის 110 კვ უჯრედის მოწყობა;
- ქ/ს „გორში“ ატ2-ისთვის 220/110 კვ უჯრედების მოწყობა;
- ქ/ს „წყალტუბოში“ ატ2-ისთვის 220/110 კვ უჯრედების მოწყობა;
- ქ/ს „ზესტაფონში“ 220/110 კვ 2 უჯრედის მოწყობა*;
- ქ/ს „ახალიციხე-500“-ში 110 კვ გამანაწილებელი სადგური და 2x63 მგვა 220/110 კვ ავტო ტრანსფორმატორები;
- ქ/ს „ჯვარი-500“-ში 110 კვ გამანაწილებელი სადგური და 2x63 მგვა 220/110 კვ ავტო ტრანსფორმატორები;
- 15 ქვესადგურის რეკონსტრუქცია;
- ქ/ს „ონი-220“-ში 110/35 კვ გამანაწილებელი სადგური 220/110/35 კვ ავტო ტრანსფორმატორები;
- 220/110 კვ ქვესადგური „თელეთი“, 2x125 მგვა ატ;
- 220 კვ საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ალგეთა“-ს (ნავთლული-ხრამი 2 ჰესი) შეჭრა/გადმოტანა ქ/ს „თელეთში“/„თელეთიდან“;
- ქ/ს „გლდანი-220“-ში 2 x 200 მგვა 220/110/10 კვ ავტოტრანსფორმატორების (არსებული და დაკონტრაქტებული) მონტაჟი;
- ქ/ს „გარდაბანი-500“-ში 2 x 40 მგვა 110/35/6 კვ ტრანსფორმატორების (ერთი ახალი, მეორე – ქ/ს „დიდუბე-220“-დან გადმოტანა) მონტაჟი;
- ქ/ს „გლდანი-220“-ში 2 x 40 მგვა 110/35/10 კვ (დაკონტრაქტებული) ტრანსფორმატორების მონტაჟი;
- ქ/ს „დიდუბე-220“-ში 110/35/6 კვ 80 მგვა (დაკონტრაქტებული) ტრანსფორმატორების მონტაჟი;
- ქ/ს „ნავთლული-220“-ში 110/35/6 კვ 80 მგვა (ახალი) ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „გორი-220“-ში 220/110/6 კვ 125 მგვა (ქ/ს „გლდანი-220“-დან გადმოტანა) ავტო ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „გორი-220“-ში 110/35/10 კვ 40 მგვა (დაკონტრაქტებული) ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „ქუთაისი-220“-ში 2x200 მგვა 220/110/10 კვ (დაკონტრაქტებული) ავტო ტრანსფორმატორების მონტაჟი;
- ქ/ს „წყალტუბო-220“-ში 220/110/10 კვ 125 მგვა (ქ/ს „ქუთაისი-220“-დან გადმოტანა) ავტო ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „მენჯი-220“-ში 220/110/10 კვ 125 მგვა (ქ/ს „ქუთაისი-220“-დან გადმოტანა) ავტო ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „მენჯი-220“-ში 110/35/10 კვ 25 მგვა (ქ/ს „გორი-220“-დან გადმოტანა) ტრანსფორმატორის მონტაჟი;
- ქ/ს „ხორგა-220“-ში 2x80 მგვა 110/35 კვ (ახალი) ტრანსფორმატორების მონტაჟი შესაბამისი უჯრედების მოწყობით;
- ქ/ს „გურჯაანი-220“-ში 220/110 კვ 125 მგვა (მეორე) ავტო ტრანსფორმატორის მონტაჟი შესაბამისი უჯრედების მოწყობით;

<ul style="list-style-type: none"> ქ/ს „ბათუმი-220“-ში 220/110/10 კვ 125 მგვა (ახალი) ავტო ტრანსფორმატორის მონტაჟი შესაბამისი უჯრედების მოწყობით; ქ/ს „ბათუმი-220“-ში 2x63 მგვა 110/35/10 კვ (ახალი) ტრანსფორმატორების მონტაჟი; 		
ვადები	2021 – 2025 წლები	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 0 მგვტ დანაკარგების შემცირება: >1 მგვტ სელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 100 მგვტ 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი, სახელმწიფო კომპანიები	106 000 000 ლარი 2025 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია	
პარტნიორი დაწესებულება (ები)	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა	
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა)

	<ul style="list-style-type: none"> • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი	<ul style="list-style-type: none"> • ენერგოეფექტურობა • ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-10: კახეთის ინფრასტრუქტურის გაფართოება

ES-2-10: კახეთის ინფრასტრუქტურის გაფართოება	
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით	
აღწერა: აღნიშნული ღონისძიება მოიცავს კახეთის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირებასა და კახეთის და დუშეთის რეგიონებში ელექტროენერჯის მიწოდების უსაფრთხოების გაზრდას.	
<p>პროექტის „კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება“ მთავარი მიზანია კახეთის რეგიონის პერსპექტიული ჰიდროელექტროსადგურების ქსელში ინტეგრირება და კახეთისა და დუშეთის რეგიონებში საიმედოობის გაზრდა. ეს მოიცავს გურჯაანიდან ჟინვალში 220 კვ ქსელის მოწყობას. 110 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი, გურჯაანიდან ახმეტამდე 220 კვ ხაზებთან ერთად, განთავსებული იქნება ერთ ანძაზე, რომელიც ჩანაცვლებს არსებულ ხაზებს და დაუკავშირდება თელავის, მუკუზანის, წინანდლისა და ახმეტის ქვესადგურებს. პროექტი ასევე ითვალისწინებს თელავსა და ჟინვალში 220/110 კვ ქვესადგურების მშენებლობას, ელექტროენერჯის მიწოდების საიმედოობის უზრუნველყოფის და კახეთისა და დუშეთის რეგიონებში გენერაციის გადაცემის საიმედოობის N-1 კრიტერიუმამდე გაზრდის მიზნით. გარდა ამისა, გურჯაანში დაემატება 220/110 კვ 125 მგვა ატ და „სტორის“ მიმართულებით აშენდება 110 კვ ინფრასტრუქტურა. „სტორის“ კასკადისა და ნაფარეულის მიმდებარე ჰესების საერთო პოტენციალი 70 მგვტ-მდეა.</p>	
ვადები	2023 – 2024
სექტორი	ელექტროგადამცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2021-2031
განხორციელების სტატუსი	მიმდინარეობს ტექნიკურ-ეკონომიკური განხორციელებადობის ანალიზი
ვარაუდები	არა

მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 271 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: >1 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 300 მგვტ
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	242 000 000 ლარი 2024 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) • ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) • გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი • სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას • ინტეგრირებული ჰესები, მგვტ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია • ენერჯეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-11: რეაქტიული ენერჯის წყარო (საკონდენსატორო ბატარეა)

ES-2-11: რეაქტიული ენერჯის წყარო (საკონდენსატორო ბატარეა)

ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით		
აღწერა: აღნიშნული ღონისძიება, საქართველოს ენერჯისტიმის დასაშვებ ფარგლებში, ხელს შეუწყობს ძაბვის დონეების შენარჩუნებას ნორმალურ და N-1 რეჟიმში. საქართველოში ელექტროენერჯის მოხმარების ყოველწლიურ ზრდასთან ერთად, 2025 წლისთვის, მაქსიმალური სცენარების შემთხვევაში, ქვეყნის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარე ქვესადგურების სალტებზე მოსალოდნელია დაბალი ძაბვის პრობლემები. ეს პრობლემა განსაკუთრებით შესამჩნევია N-1 რეჟიმში. 500 კვ საჰაერო ეგზ-ების, „ქართლი-2“ და „ვარძია“, გათიშვის შემთხვევაში, საქართველოს ენერჯისტიმის აღმოსავლეთ ნაწილში შესაძლოა მოხდეს ძაბვის მნიშვნელოვანი შემცირება. აღნიშნული პრობლემის ასაცილებლად, საჭიროა რეაქტიული სიმძლავრის მაგენერირებელი მოწყობილობის (კერძოდ, კონდენსატორთა ბატარეების) 220 კვ ქვესადგურებში დამონტაჟება, რომლებიც მდებარეობს ენერჯისტიმის აღმოსავლეთ ნაწილში. პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდგეს: <ul style="list-style-type: none">• თბილისის 220 კვ ქვესადგურებში 600 მგვარ რეაქტიული სიმძლავრის მაკომპენსირებელი მოწყობილობა		
ვადები	2021 – 2026	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 0 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: 6-8 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 0 მგვტ 	
	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	47 000 000 ლარი 2026 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტურობა ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-12: თბილისის რეგიონის უსაფრთხო ელექტრომომარაგება

<p>ES-2-12: თბილისის რეგიონის უსაფრთხო ელექტრომომარაგება</p> <p>ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით</p> <p>აღწერა: აღნიშნული ღონისძიება უზრუნველყოფს თბილისში ელექტროენერჯის მიწოდების საიმედოობას, გარდაბნის თბოელექტროსადგურ 2-თან დაკავშირებას ელექტროენერჯის საიმედო გამომუშავების უზრუნველსაყოფად და მარნეული-გარდაბნის კვანძის გამლიერებას.</p> <p>ელექტროენერჯის მოხმარება იზრდება ყოველწლიურად, განსაკუთრებით თბილისის რეგიონში. მხოლოდ არსებულ ინფრასტრუქტურაზე დაყრდნობით ამ რეგიონის მომარაგება</p>
--

არის შეუძლებელი. ამის გამო, დაგეგმილია პროექტი „თბილისის რეგიონის მომარაგების უსაფრთხოება“. გადამცემ ქსელთან „გარდაზნის თბოელექტროსადგური-2“-ის მიერთებასთან ერთად, მოხდება 220 კვ საჰაერო ეგზ „ალავერდი“-ს გაჭრა და ქს გარდაზნის მხრიდან მისი გაორჯაჭვიანება. მეორე მხრიდან კი მოხდება მისი შეჭრა/გამოტანა ქს „მარნეულში“/„მარნეულიდან“. ამის შედეგად, გარდაზნის თბოელექტროსადგური-2 მიუერთდება ქსელს და გაძლიერდება თბილისის გარშემო (მარნეული-გარდაზნის კვანძები) არსებული ქსელები.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს:

- 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ალავერდი“ შეჭრა/გამოტანა ქს „მარნეული-500“-ში/„მარნეული-500“-დან, სიგრძე 2x16.7კმ და ორი 220 კვ უჯრედის მოწყობა;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ ალავერდის ნაწილის რეაბილიტაცია, 7.5 კმ
- 220/110 კვ ქს „ნორიო“, 2x125 მგვა დადგმული სიმძლავრით;
- 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ვარკეთილი“ შეჭრა/გამოტანა ქს „ნორიო-220“-ში/„ნორიო-220“-დან, სიგრძე - 2x4 კმ;
- 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „არაგვი“ გაორჯაჭვიანება და უჯრედების მოწყობა;
- საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „კუკია“ გაორჯაჭვიანება;
- ქს „ქსანი-500“-ში, 500/220 კვ 501 მგვა ავტო ტრანსფორმატორის 500/220 კვ 801 მგვა ავტო ტრანსფორმატორით ჩანაცვლება;

ვადები	2021 – 2026 წლები	
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა	
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე : 0 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: <1 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 400 მგვტ 	
	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	112 000 000 ლარი 2026 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ES-2-13: 220 კვ ნავთლული 1, 2-ისა და 220 კვ „ზესტაფონი-ქსანი“-ს რეაბილიტაცია

ES-2-13: 220 კვ ნავთლული 1, 2-ისა და 220 კვ „ზესტაფონი-ქსანი“-ს რეაბილიტაცია
ამოცანა: ელექტროგადამცემი ქსელის საიმედოობის და გამტარუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივი ელექტროგადამცემი ხაზების სისტემური გაუმჯობესების და განახლების გზით
აღწერა: აღნიშნული ღონისძიება გააძლიერებს აღმოსავლეთ საქართველოს ქსელს და უზრუნველყოფს კომბინირებული თბოელექტროცენტრალი 1-ის ქსელში სიმძლავრის საიმედო გამოტანას; უზრუნველყოფს მომარაგების საიმედოობას აღმოსავლეთ საქართველოში გაზრდილი მოხმარების დასაკმაყოფილებლად; ხელს შეუწყობს ჰიდროელექტროსადგურებსა და ენერჯის განახლებად წყაროებთან მტკვრის აუზის ინტეგრირებას და 500 კვ „ქართლი-2“-სა და „ვარძის“ ხაზების დარეზერვებას.

დაახლოებით 50 წლის წინ, საქართველოს ელექტროგადამცემის სისტემის აღმოსავლეთ და დასავლეთ ნაწილები ერთმანეთთან დაკავშირებული იყო ერთი 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზით, 220 კვ ქ/ს ზესტაფონიდან 220 კვ ქ/ს გარდაბნამდე (220 კვ ქ/ს ნავთლუდის გავლით). „ზესტაფონი-ხაშური-გორი-ქსანი“ და „ნავთლუდი- CCGT1-გარდაბნის“ მონაკვეთები ისევ მოძველებულია. 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ნავთლუდი- CCGT1-გარდაბნის“ (ნავთლუდი 1, 2) საექსპლუატაციო ზღვარი ძალიან დაბალ დონეზეა და შეუძლებელია „გარდაბანი 1 CCGT“-ის სრული გენერაციის უსაფრთხო და საიმედო მეთოდით გამოტანა. ასევე ძალიან დაბალია 220 კვ მაგისტრალის „ზესტაფონი-ხაშური-გორი-ქსანი“ საექსპლუატაციო ზღვარი. სამომავლოდ, აღმოსავლეთ საქართველოში ელექტროენერჯის გაზრდილი მოხმარების შედეგად მოხდება ზემოხსენებულ მაგისტრალის N-1 რეჟიმში გადატვირთვა, კერძოდ „ქართლი-2“-ს ან „ვარძის“ გამორთვის შემთხვევაში. მსგავსი შემთხვევების თავიდან ასაცილებლად, აუცილებელია 220 კვ საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ნავთლუდი 1, 2“-ს რეაბილიტაცია და „ქართლის“ 220 კვ მაგისტრალის (ზესტაფონი-ქსანი) გაორჯაჭვიანება. აღნიშნული პროექტი ხელს შეუწყობს ზესტაფონის, ხაშურისა და გორის ქვესადგურებში ენერჯის განახლებადი წყაროების ინტეგრაციის პროექტებს.

პროექტის კომპონენტები მოიცავს შემდეგს

- 220 კვ საჰაერო ეგზ „ნავთლუდი 1,2-ის რეაბილიტაცია, სიგრძე 38 კმ;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ „სურამი“-ს რეაბილიტაცია, სიგრძე 67 კმ;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ „ურბნისი“-ს რეაბილიტაცია, სიგრძე 45 კმ;
- 220 კვ საჰაერო ეგზ „ლიახვი“-ს რეაბილიტაცია, სიგრძე 56 კმ.

ვადები	2024 წელი
სექტორი	ელექტროენერჯის გადაცემა და განაწილება
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა
განხორციელების სტატუსი	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ დაასრულა სისტემის წინასწარი რეჟიმული ანალიზი
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • ინტეგრირებული ჰესების სიმძლავრე: 0 მგვტ • დანაკარგების შემცირება: <1 მგვტ • ქსელის გამტარუნარიანობის ზრდა (ნორმალური/ავარიული რეჟიმები): 400 მგვტ

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	არა
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	164 000 000 ლარი 2024 წლისთვის
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განახლებული ან გაფართოებული საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზები, ძაბვა და სიგრძე (კმ) ქვესადგურის განახლებული ან დამონტაჟებული ავტო ტრანსფორმატორები და მუდმივი დენის ხაზები, ნომინალური ძაბვა (კვ) და სიმძლავრე (მგვა) გადაცემისას დანაკარგების ოდენობა, პროცენტი სისტემის სტაბილურობა რეჟიმის დარღვევისას
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> დეკარბონიზაცია: განახლებადი ენერჯია ენერგეტიკული უსაფრთხოება

EP-1: სოციალური დახმარების მიმდინარე პროგრამები

EP-1: სოციალური დახმარების მიმდინარე პროგრამები	
ამოცანა: ენერჯო სიღარიბის მახასიათებლების მქონე მოსახლეობის პროცენტული შემცირება	
აღწერა: ეს ღონისძიება მოიცავს შედარებით ღარიბი შინამეურნეობების და მთიან რეგიონებში მცხოვრები შინამეურნეობების დახმარების მიმდინარე პროგრამებს.	
ვადები	2020 – 2030 წლები
სექტორი	მოსახლეობა

შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		უკვე მოქმედი სხვადასხვა სამართლებრივი აქტები
განხორციელების სტატუსი		მოქმედი სამართლებრივი აქტები და მხარდაჭერის სქემები. ენერგეტიკული სიღარიბის და მონიტორინგის მექანიზმების განსაზღვრა ექვემდებარება დაზუსტებას.
ვარაუდები		მოიცავს მხოლოდ პირდაპირ დაფინანსებას - არ ითვალისწინებს ბუნებრივი გაზის სოციალური ტარიფის სუბსიდიებს
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> ენერგო სიღარიბის მახასიათებლების მქონე მოსახლეობის პროცენტული შემცირება 2017 წელს შეფასებული 43%-დან 15%-მდე, 2030 წელს.
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	189 000 000 ლარი (21 000 000 ლარი წელიწადში) პირდაპირი დაფინანსება
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		სოციალური მომსახურების სააგენტო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		<ul style="list-style-type: none"> მუნიციპალიტეტები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	სოციალური მომსახურების სააგენტო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> შინამეურნეობების გამოკითხვა მაღალი ხარისხის ენერგიაზე ხელმისაწვდომობასთან (გატობა, საკმლის მომზადება, ცხელი წყალი), დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნის დონესთან და ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებით
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტურობის ღონისძიებები შინამეურნეობებისთვის

პოლიტიკა და ღონისძიებები
კვლევის, ინოვაციისა და კონკურენტუნარიანობის მიმართულება

RIC-1: კვლევებსა და ინოვაციებზე სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯის ზრდა მშპ-ს 1%-მდე, კლიმატის ცვლილებისა და მდგრადი ენერჯეტიკისაკენ მიმართული კვლევებსა და ინოვაციებზე სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯის ზრდა მშპ-ს 0.1%-მდე 2030 წლისათვის

RIC-1: კვლევებსა და ინოვაციებზე სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯის ზრდა მშპ-ს 1%-მდე, კლიმატის ცვლილებისა და მდგრადი ენერჯეტიკისაკენ მიმართული კვლევებსა და ინოვაციებზე სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯის ზრდა მშპ-ს 0.1%-მდე 2030 წლისათვის.	
ამოცანა: სახელმწიფო ინვესტიციის ზრდა კვლევების, ინოვაციისა და კონკურენტუნარიანობის სექტორში	
აღწერა: მოცემული ზომა ებმის RIC-2 ღონისძიებას და უნდა განხორციელდეს მის ერთობლივად. RDI-ს დაფინანსება (საბაზისო და საპროექტო) თანდათანობით უნდა გაიზარდოს, მშპ-ს 1%-იანი ნიშნულის მიღწევამდე 2030 წელს, ამავედროულად კლიმატის ცვლილებისა და მდგრადი ენერჯეტიკისაკენ მიმართულმა დაფინანსებამ უნდა მიაღწიოს 0.1%-ს. კვლევებისა და ინოვაციების საბჭო ¹⁶⁷ შეიქმნა 2015 წელს R&I განვითარების ხელშეწყობის მიზნით. საბჭოს თავმჯდომარეა საქართველოს პრემიერ მინისტრი, წევრებს შეადგენენ, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი (თავმჯდომარის მოადგილე), განათლებისა და მეცნიერების, ფინანსთა, საგარეო საქმეთა, იუსტიციის, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის, თავდაცვის, ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანდაცვისა და სოციალური დაცვის, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრები; 2 საპარლამენტო კომიტეტის თავმჯდომარეები, ეროვნული სამეცნიერო აკადემიის პრეზიდენტი, შოთა საქართველოს რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის დირექტორი, საქპატენტის დირექტორი, ბიზნესისა და სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები.	
ვადები	2022-2023
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ
ვარაუდები	N/A

¹⁶⁷ http://gov.ge/files/469_59882_627761_78.pdf; http://gov.ge/files/411_47332_283575_32.3.02.15.pdf

მოსალოდნელი შედეგები		სახელმწიფო ბიუჯეტის დანახარჯების ეფექტური გამოყენება RDI-სა და ქვეყნისათვის პრიორიტეტულ მიმართულებების განვითარებაზე
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული დანახარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო უზრუნველყოფს ენერგეტიკასთან დაკავშირებული კვლევებისა და ინოვაციების ხარჯის სამიზნე მაჩვენებლის დადგენას, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და კვლევებისა და ინოვაციების საბჭოსთან ერთად.
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, კვლევებისა და ინოვაციების ფონდი
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> პროგრესის ანალიზი შესაძლებელია მშპ-ში RDI-ს წილის მეშვეობით.
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-2; RIC-15

RIC-2: თემატური პრიორიტეტებით განსაზღვრა ეროვნული R&I-სთვის, ენერგეტიკის სექტორის განსაზღვრა ერთ-ერთ პრიორიტეტად

RIC-2: თემატური პრიორიტეტებით განსაზღვრა ეროვნული R&I-სთვის, ენერჯეტიკის სექტორის განსაზღვრა ერთ-ერთ პრიორიტეტად		
ამოცანა: სახელმწიფო ინვესტიციის ზრდა კვლევების, ინოვაციისა და კონკურენტუნარიანობის სექტორში		
აღწერა: თემატური RDI პრიორიტეტების შემუშავება ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის მიხედვით. შემუშავების ინიცირებას მოახდენს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, ხოლო შემუშავებას კვლევებისა და ინოვაციების საბჭო.. კლიმატის ცვლილება და მდგრადი ენერჯეტიკა განისაზღვრება კვლევებისა და ინოვაციების მაღალ სტრატეგიულ პრიორიტეტად. მიმართულების ერთ-ერთი ძირითადი მიზანია თემატური პრიორიტეტების განსაზღვრა მთავრობის დადგენილებით, რაც აქამდე არ განხორციელებულია.		
ვადები	2022-2023	
სექტორი	RDI	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A	
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	თემატური პრიორიტეტების განსაზღვრა ხელს შეუწყობს დაფინანსების ეფექტურად გამოყენებას და RDI პრიორიტეტების თანხვედრას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პრიორიტეტებთან	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული დანახარჯები
	მუნიციპალური	N/A
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	N/A
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> ტექნიკური დახმარება დონორების მხრიდან პრიორიტეტულ სფეროში კვლევების მხარდასაჭერად

პასუხისმგებელი უწყება		კვლევებისა და ინოვაციების საბჭო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო და სხვა შესაბამისი სამინისტროები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> თემატური პრიორიტეტების დამტკიცება შესაბამისი სამთავრობო დადგენილების მეშვეობით
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-1; RIC-4

RIC-3: მდგრადი ენერჯეტიკის საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და გაუმჯობესების მხარდაჭერა

RIC-3: მდგრადი ენერჯეტიკის საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებისა და გაუმჯობესების მხარდაჭერა
ამოცანა: შესაძლებლობების გაძლიერება R&D-ს განვითარებისათვის
<p>აღწერა:</p> <p>ღონისძიება საწყის ეტაპზე მოიცავს არსებულ საგანმანათლებლო პროგრამების და მათი შესაბამისობის ანალიზს ენერჯეტიკული და კლიმატური სექტორული საჭიროებების მიხედვით. არსებული პროგრამების ცვლილება უნდა მოხდეს ისე, რომ მოიცავდეს ადგილობრივი განახლებადი ენერჯის განვითარებას, კლიმატის ცვლილების შეზღუდვასა და ადაპტაციას და სხვა. საგანმანათლებლო პროგრამებში უნდა დაინერგოს თანამედროვე სტანდარტები, საუკეთესო გამოცდილება, თანამედროვე ტექნოლოგიები და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები, ვინაიდან ენერჯეტიკის სექტორის განვითარება პირდაპირ დამოკიდებულია კვალიფიციური პერსონალის, მკვლევარებისა და სპეციალისტების არსებობაზე. საერთაშორისო გამოცდილება და ცოდნა, მნიშვნელოვანია ღონისძიების განსახორციელებლად. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ითანამშრომლებს საერთაშორისო დონორთა ორგანიზაციებთან, არსებული პროგრამების ანალიზისა და შესაბამისი რეკომენდაციების შესამუშავებლად მათი განახლებისა და თანამედროვე სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოსაყვანად. სამინისტრო აგრეთვე ითანამშრომლებს უნივერსიტეტებთან მათი ინიციატივაში ჩართვის მიზნით.</p>

ვადები		2023-2024
სექტორი		RDI/ენერგეტიკის სექტორი
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		N/A
განხორციელების სტატუსი		განხილვის ქვეშ
ვარაუდები		N/A
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> კვლევითი შესაძლებლობების გაძლიერება, ახალგაზრდა მკვლევარებისა და კვალიფიციური პერსონალის მომზადება
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	N/A
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	N/A
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> ტექნიკური დახმარება არსებული საგანმანათლებლო პროგრამებისა და მათი საჭიროებების შესაფასებლად; ფინანსური დახმარება საერთაშორისო ექსპერტთან მომუშავე ადგილობრივი კონსულტანტის ხარჯის დასაფარად.
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, უნივერსიტეტები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> არსებული პროგრამების შეფასების ანგარიშგება; საგანმანათლებლო საჭიროებების შეფასება.

სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი

RIC-4: მდგრადი განვითარების სფეროში, საზღვარგარეთ უნივერსიტეტებში განათლების მიმღები ქართველი სტუდენტებისათვის ეროვნული დაფინანსების დაწესება

RIC-4: მდგრადი განვითარების სფეროში, საზღვარგარეთ უნივერსიტეტებში განათლების მიმღები ქართველი სტუდენტებისათვის ეროვნული დაფინანსების დაწესება	
ამოცანა: R&D-ს განვითარებისათვის შესაძლებლობების გაძლიერების სტიმულირება	
აღწერა: სსიპ განათლების საერთაშორისო ცენტრი მხარს უჭერს ქართველ სტუდენტებს სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამების დაფინანსების მოსაპოვებლად. 2014 წლიდან ცენტრმა 800-ზე მეტი დაფინანსება გასცა. თუმცა ვინაიდან სახელმწიფოს არ გააჩნია კვლევისა და ინოვაციების პრიორიტეტები, დაფინანსების პროგრამები არ არის მიმართული ენერჯეტიკისა და კლიმატის ცვლილების პროგრამებისაკენ. არსებული პრიორიტეტებში განხორციელდება ცვლილება, რომელიც მოიცავს ზემოაღნიშნულ საკითხებს. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო მოახდენს პროგრამების გადახედვის პროცესის ინიცირებას და ცვლილებების შეთავაზება, განათლების საერთაშორისო ცენტრი მოახდენს განახლებული სიის დამტკიცებას.	
ვადები	2022-2023
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A
განხორციელების სტატუსი	N/A
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> კვლევითი შესაძლებლობების გაძლიერება და კვალიფიციური ახალგაზრდა მკვლევარების მომზადება
სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები არსებული პროგრამის განახლებისათვის
მუნიციპალური	N/A

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	N/A
	დონორის მხარდაჭერა	უნდა განისაზღვროს
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ განათლების საერთაშორისო ცენტრი
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	სსიპ განათლების საერთაშორისო ცენტრი
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> მდგრადი ენერგეტიკა და კლიმატის ცვლილება განისაზღვრა პრიორიტეტად სსიპ განათლების საერთაშორისო ცენტრის მიერ
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-2

RIC-5: ეროვნულ ენერგეტიკულ პოლიტიკის პრიორიტეტებთან თანხვედრაში მყოფი კვლევითი და განვითარების პროექტების დაფინანსება

RIC-5: ეროვნულ ენერგეტიკულ პოლიტიკის პრიორიტეტებთან თანხვედრაში მყოფი კვლევითი და განვითარების პროექტების დაფინანსება	
ამოცანა: მდგრად ენერგეტიკასთან დაკავშირებული RDI-ს მხარდაჭერა და გაძლიერება	
აღწერა: <p>ეროვნულ ენერგეტიკულ პოლიტიკის პრიორიტეტებთან თანხვედრაში მყოფი კვლევითი და განვითარების პროექტების დაფინანსება:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. ენერჯის გამოიმუშავებასა და მოხმარებაში რესურსეფექტური ღონისძიებების კვლევები; 9. ადგილობრივი განახლებადი ენერჯის წყაროების მდგრადი გამოყენებისაკენ მიმართული ინოვაციური და კვლევითი პროექტები; 10. საქართველოში მწვანე წყალბადის ათვისების პოტენციალის კვლევითი პროექტები; 11. კლიმატის ცვლილებისა და მისი ენერგეტიკულ სისტემებზე გავლენის შემსწავლელი კვლევითი პროექტები; 12. ცვალებადი განახლებადი ენერჯის წყაროების ენერგეტიკულ სისტემაში ინტეგრაციის საშუალებებისა და ენერჯის შემნახველი საშუალებების (ჰიდრომაკუმულირებელი სადგურები, ბატარეებისა და სხვა) კვლევითი პროექტები; 13. საზოგადოებრივი და ჰუმანიტარული მეცნიერებების დანერგვა, ენერგეტიკის, ენერგეტიკული უსაფრთხოებისა და პოლიტიკის საკითხებში; 14. ხელოვნური ინტელექტისა და ინფორმაციული ტექნოლოგიის გამოყენების შესაძლებლობები ენერგეტიკის სექტორის ოპტიმიზაციისათვის (პროგნოზირება, გრძელვადიანი დაგეგმარება, სისტემის გაფართოების დაგეგმარება და სხვა). <p>საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ითანამშრომლებს კლიმატის ცვლილებისა და ენერგეტიკის სექტორში მომუშავე კვლევით გუნდებთან და ორგანიზაციებთან, მოდელირების ანალიტიკური გუნდის ჩამოსაყალიბებლად, რომელიც სტრატეგიული დოკუმენტების შემუშავების დროს გაუწევს შესაბამის მხარეს ანალიტიკურ დახმარებას.</p>	
ვადები	2023 წლიდან
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> • მობილიზირებული და მიმართული დონორთა მხარდაჭერა;

		<ul style="list-style-type: none"> RDI-ს შესაბამისობა სექტორული განვითარების ეროვნულ პრიორიტეტებთან; ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილების გაუმჯობესებული მოდელირებისა და დაგეგმარების შესაძლებლობები; ანალიტიკური დახმარება სტრატეგიული დოკუმენტების შემუშავების დროს (ეროვნული სტრატეგიები, სამოქმედო გეგმები, ქსელის განვითარების გეგმები და სხვა).
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები დონორებთან და კვლევით გუნდებთან კოორდინაციისათვის
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> უნდა განისაზღვროს დონორების ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერის მოცულობა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საერთაშორისო დონორები, კვლევითი ორგანიზაციები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> ეროვნული ენერგეტიკული პოლიტიკის პრიორიტეტების ფარგლებში დაფინანსებული კვლევითი პროექტები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		

RIC-6: საქართველოს უსაფრთხოებისა და განვითარების პრიორიტეტების მიხედვით კვლევის მონიტორინგის ინდიკატორების შემუშავება

RIC-6: საქართველოს უსაფრთხოებისა და განვითარების პრიორიტეტების მიხედვით კვლევის ინდიკატორების შემუშავება		
ამოცანა: მდგრად ენერგეტიკასთან დაკავშირებული RDI-ს მხარდაჭერა და გაძლიერება		
აღწერა: კვლევისა და ინოვაციების მიმართულების არსებული მდგომარეობის ანალიზი, მდგრადი ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილებების RDI პროექტების განსაზღვრის მიზნით. სექტორული პრიორიტეტების სამიზნე მაჩვენებლების გათვალისწინებით შემუშავდება მონიტორინგის სისტემა და შეფასების ინდიკატორები		
ვადები	2022-2024	
სექტორი	RDI	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A	
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> ინდიკატორების შემუშავებისა და მათი მუდმივ რეჟიმში გაზომვის მეშვეობით განისაზღვრება სექტორის განვითარების დინამიკა, პოლიტიკის ღონისძიებებისა და მხარდაჭერის სქემების ეფექტურობა. მონაცემების გამოყენება მოხდება როგორც პოლიტიკის ღონისძიებების მონიტორინგისა და მათში ცვლილებების შესატანად, ასევე საერთაშორისო და ეროვნული ანგარიშგებისთვის. 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> საჭიროებს ტექნიკურ მხარდაჭერას
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	

პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • შემუშავებული ინდიკატორების ოფიციალური სტატისტიკა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • ღონისძიება RIC-1

RIC-7: მდგრადი ბიზნესის ჯილდოს მეშვეობით ახალი პროდუქტისა და ტექნოლოგიების სერტიფიცირების წახალისება

RIC-7: მდგრადი ბიზნესის ჯილდოს მეშვეობით ახალი პროდუქტისა და ტექნოლოგიების სერტიფიცირების წახალისება	
ამოცანა: ბიზნესის სექტორში ინოვაციების წახალისება და კერძო ინვესტიციების მოზიდვა კვლევისა და ინოვაციის მიმართულებით	
აღწერა: სამრეწველო და კომერციულ სექტორებში რესურსეფექტურობის გაუმჯობესებისაკენ მიმართული დაბალ-ნახშირბადიანი ტექნოლოგიებისა და ინოვაციური მიდგომების დანერგვის წახალისებლად შეიქმნება მდგრადი ენერგეტიკის ჯილდო. ის ბიზნესები, რომლებიც გაივლიან საერთაშორისო გარემოსდაცვითი სერტიფიცირების პროცესს (მაგ. ISO 50001, ISO 40001) ან დანერგავენ თანამედროვე დაბალ-ნახშირბადიან ტექნოლოგიებს რესურსეფექტურობის გასაუმჯობესებლად ან წიაღისეული საწვავის მოხმარების შესამცირებლად, დასახელდებიან ჯილდოს ნომინანტებად.	
ვადები	2023-დან
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A

განხორციელების სტატუსი		განხილვის ქვეშ
ვარაუდები		N/A
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> იმ საწარმოების რიცხვის ზრდა, რომელიც იყენებს დაბალ-ნახირბადიან ტექნოლოგიებსა და საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებს
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> არასაფინანსო მხარდაჭერა პროგრამის მოცულობისა და საერთაშორისო აღიარებისათვის
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო, „აწარმოე საქართველოში“, ბიზნეს ასოციაციები
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> შეიქმნა მდგრადი ბიზნესის ჯილდო
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		

RIC-8: „კვლევიდან ბიზნესამდე“ პროგრამების მხარდაჭერა ცოდნისა და გამოცდილების გადასაცემად სამეცნიერო სფეროდან კერძო (სამრეწველო) სექტორში, დაბალ-ნახშირბადიანი ტექნოლოგიების კუთხით

RIC-8: „კვლევიდან ბიზნესამდე“ პროგრამების მხარდაჭერა ცოდნისა და გამოცდილების გადასაცემად სამეცნიერო სფეროდან კერძო (სამრეწველო) სექტორში, დაბალ-ნახშირბადიანი ტექნოლოგიების კუთხით

ამოცანა: ბიზნესის სექტორში ინოვაციების წახალისება და კერძო ინვესტიციების მოზიდვა კვლევისა და ინოვაციის მიმართულებით		
აღწერა: პროგრამის ფარგლებში დოქტორანტურის სტუდენტებსა და ახლაგაზრდა მკვლევარებს საშუალება ექნებათ, რომ შეუთავსონ საკუთარი კვლევა მრეწველობის კონკრეტულ დარგს (კერძო კომპანიები). აღნიშნული გაზრდის კერძო ინვესტიციებს RDI-ში და ხელს შეუწყობს ჩატარებული კვლევების მისადაგებას სექტორის საჭიროებებზე. ღონისძიება დაკავშირებულია აგრეთვე ზომა RIC-9-სთან		
ვადები	2023-დან	
სექტორი	RDI	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A	
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> სექტორისათვის შესაბამისი კვლევების რაოდენობის ზრდა. კერძო სექტორის ჩართულობისა და ინვესტიციების ზრდა RDI-ში 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	კერძო კომპანიების ხარჯები, სტიპენდიის/სტაჟირების ხარჯების დასაფარად
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო (ინიციატორი)	
პარტნიორი დაწესებულება (ები)	ბიზნეს ასოციაციები (საქართველოს ბიზნესის ასოციაცია, საქართველოს მცირე და საშუალო ბიზნესთა ასოციაცია), საქართველოს სავაჭრო, სამრეწველო პალატა, „აწარმოე საქართველოში“	

მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> • პროგრამა ჩამოყალიბებულია; • პროგრამაში ჩართული პირების რაოდენობა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> • ღონისძიება RIC-9

RIC-9: „ბიზნესიდან ბიზნესამდე“ პლატფორმის შექმნა დოქტორანტებისა და გამოცდილი მკვლევარების ბიზნეს სექტორთან დასაკავშირებლად და მათი კვლევისა და ინოვაციის საჭიროებების გასაცნობად

RIC-9: „ბიზნესიდან ბიზნესამდე“ პლატფორმის შექმნა დოქტორანტებისა და გამოცდილი მკვლევარების ბიზნეს სექტორთან დასაკავშირებლად და მათი კვლევისა და ინოვაციის საჭიროებების გასაცნობად	
ამოცანა: ბიზნესის სექტორში ინოვაციების წახალისება და კერძო ინვესტიციების მოზიდვა კვლევისა და ინოვაციის მიმართულებით	
აღწერა: <p>ღონისძიება დაკავშირებულია RIC-8 ზომასთან და მოიცავს ციფრული პლატფორმის შემუშავებას მკვლევარების, ახალგაზრდა მკვლევარების გუნდებისა და ბიზნესებისათვის. ბიზნესების წარმომადგენლებს შეეძლებათ პლატფორმაზე საკუთარი საჭიროებების შესაბამისი განაცხადების განთავსება, ახალგაზრდა მკვლევარებსა და დოქტორანტებს შეეძლებათ მათი ნახვა და მათი არჩევა სადოქტორო თეზისად ან კვლევის ობიექტად. აღნიშნული პლატფორმის გამოყენება შესაძლებელი იქნება RIC-8 ზომაში წარმოდგენილი პროგრამის შესრულების ინსტრუმენტად.</p>	
ვადები	2022-2023
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A
განხორციელების სტატუსი	განხილვის ქვეშ
ვარაუდები	N/A

მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> სექტორისათვის შესაბამისი კვლევების რაოდენობის ზრდა. კერძო სექტორის ჩართულობისა და ინვესტიციების ზრდა RDI-ში
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	უნდა განისაზღვროს
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	<ul style="list-style-type: none"> უნდა განისაზღვროს დონორების ფინანსური დახმარების მოცულობა პლატფორმის შემუშავებისა და გამართვისათვის
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> შექმნილია მკვლევარებისა და ბიზნესის დამაკავშირებელი ციფრული პლატფორმა
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-8

RIC-10: ეროვნული საკონტაქტო პირის ან პირების წარდგენა “horizon Europe” პროგრამის მე-5 მიმართულებისათვის

RIC-10: ეროვნული საკონტაქტო პირის ან პირების წარდგენა “Horizon Europe” პროგრამის მე-5 მიმართულებისათვის
ამოცანა: ევროკავშირის “Horizon Europe” პროგრამაში ქართველი მეცნიერებისა და მკვლევარების ჩართულობის გაზრდა
აღწერა: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ახორციელებს მოლაპარაკებას პროგრამის ხელმძღვანელებთან საქართველოს სტატუსის შესახებ. საკონტაქტო პირის სტრუქტურა “Horizon 2020”-ის პროგრამის მსგავსია, თუმცა გაუმჯობესდება კოორდინირება

და მონიტორინგი. სამინისტრო და შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი მხარს დაუჭერენ საკონტაქტო პირს ყოველდღიურ აქტივობებში, მათ შორის სამუშაო და საინფორმაციო შეხვედრებისათვის ადგილის გამოყოფით.		
ვადები	2021	
სექტორი	RDI	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერებისა და „Horizon Europe“-ის პროგრამის მოლაპარაკების ქვეშ.	
განხორციელების სტატუსი	2021	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> ჩართულობის გაზრდა ევროკავშირის უმსხვილეს კვლევით და ინოვაციების პროგრამაში „Horizon Europe“, საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება კვლევებისა და ინოვაციების კუთხით 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	
პარტნიორი დაწესებულება (ები)	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	ევროკავშირის დაფინანსებისა და ტენდერების პორტალი
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> განსაზღვრულია ეროვნული საკონტაქტო პირი მე-5 მიმართულებისათვის. ინფორმაციის მოძიება შესაძლებელია ევროკავშირის დაფინანსებისა და ტენდერების პორტალის მეშვეობით

სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი	<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-11
---	---

RIC-11: საქართველოს „Horizon Europe“-ის სამუშაო პროგრამის კომიტეტის დელეგაციაში ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილების საკითხების სათანადოდ წარმოჩენა

RIC-11: საქართველოს „Horizon Europe“-ის სამუშაო პროგრამის კომიტეტის დელეგაციაში ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილების საკითხების სათანადოდ წარმოჩენა	
ამოცანა: ევროკავშირის “Horizon Europe” პროგრამაში ქართველი მეცნიერებისა და მკვლევარების ჩართულობის გაზრდა	
აღწერა: ვინაიდან “Horizon Europe” ახალ პროგრამას წარმოადგენს, მოხდება სამუშაო პროგრამის კომიტეტის გადარჩევა და კლიმატის ცვლილებისა და ენერგეტიკის საკითხების სათანადო წარმოჩენის უზრუნველყოფა. წევრები აქტიურად ითანამშრომლებენ ქართველ მკვლევარებთან, მიიღებენ მონაწილეობას პროგრამის სამუშაო შეხვედრებში და წინ წამოწევენ/გააყლერებენ ქვეყნისათვის კვლევით საჭიროებებს	
ვადები	2021-2022
სექტორი	RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერებისა და „Horizon Europe“-ის პროგრამის მოლაპარაკების ქვეშ.
განხორციელების სტატუსი	2021-2022
ვარაუდები	N/A
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> ჩართულობის გაზრდა ევროკავშირის უმსხვილეს კვლევით და ინოვაციების პროგრამაში „Horizon Europe“, საერთაშორისო თანამშრომლობის გამლიერება კვლევებისა და ინოვაციების კუთხით
სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები, სამგზავრო დანახარჯები კომისიის იმ წევრებისათვის, რომლის ხარჯებსაც არ დაფარავს ევროკავშირი
მუნიციპალური	არა

დაფინანსების წყაროები (ლარი)	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	ევროკავშირის შესაძლო დახმარება - საჭიროებს მოცულობის განსაზღვრას
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> წარდგენილია კლიმატის ცვლილებისა და ენერგეტიკის საკითხებზე პასუხისმგებელი დელეგაციის წევრი ან წევრები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-10

RIC-12: რეგულარული საინფორმაციო დღეების ორგანიზება ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილების სფეროში საერთაშორისო კვლევითი პროგრამების შესახებ ცნობიერების ამაღლების მიზნით

RIC-12: რეგულარული საინფორმაციო დღეების ორგანიზება ენერგეტიკისა და კლიმატის ცვლილების სფეროში საერთაშორისო კვლევითი პროგრამების შესახებ ცნობიერების ამაღლების მიზნით		
ამოცანა: მსხვილ საერთაშორისო RDI პროგრამებში ქართველი მკვლევარებისა და კვლევითი ორგანიზაციების მხარდაჭერა		
აღწერა: მკვლევარების საერთაშორისო RDI პროექტების შესახებ (შესაბამისი კრიტერიუმებით : COST, NATO, SPS და სხვა) ცნობიერების ამაღლება რეგულარული საინფორმაციო და სამუშაო შეხვედრებისა და ინფორმაციის გავრცელების სხვა ღონისძიებების მეშვეობით. მკვლევარების მხარდაჭერა მათთვის პრაქტიკული ინფორმაციის მიწოდების მეშვეობით. “Horizon Europe“-ის ეროვნული საკონტაქტო პირები მონაწილეობას მიიღებენ და მხარს დაუჭერენ სამინისტროს შეხვედრების საინფორმაციო ღონისძიებებისა და საინფორმაციო დღეების ორგანიზებაში.		
ვადები	2022 წლიდან	
სექტორი	RDI/ ენერგეტიკის სექტორი	
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები	N/A	
განხორციელების სტატუსი	N/A	
ვარაუდები	N/A	
მოსალოდნელი შედეგები	<ul style="list-style-type: none"> კვლევისა და ინოვაციების კუთხით საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება, RDI დაფინანსების დივერსიფიკაცია 	
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯები
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არ
	დონორის მხარდაჭერა	მოძიებულია დონორთა მხარდაჭერა

პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი “Horizon Europe“-ის ეროვნული საკონტაქტო პირები საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო
მონიტორინგის გი	უწყება/წყარო	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> საინფორმაციო შეხვედრების კალენდარი, ღონისძიებების მოხსენებითი ბარათები
სხვა პოლიტიკასთან და ღონისძიებებთან და/ან მიმართულებებთან კავშირი		<ul style="list-style-type: none"> ღონისძიება RIC-10

RIC-13: მუშაობა ორმხრივ და მრავალმხრივ ინიციატივებზე - თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

RIC-13: მუშაობა ორმხრივ და მრავალმხრივ ინიციატივებზე - თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან	
ამოცანა: მსხვილ საერთაშორისო RDI პროგრამებში ქართველი მკვლევარებისა და კვლევითი ორგანიზაციების მხარდაჭერა	
აღწერა: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მუშაობს ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის ჩამოყალიბებისათვის კლიმატის ცვლილებისა და ენერჯეტიკის სფეროში, რომ შეიქმნას ახალი შესაძლებლობები ქართველი მკვლევარებისათვის საერთაშორისო თანამშრომლობის პროექტებში.	
ვადები	2022 წლიდან

სექტორი		RDI
შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტები, სამართლებრივი და მარეგულირებელი აქტები		N/A
განხორციელების სტატუსი		განხილვის ქვეშ
ვარაუდები		N/A
მოსალოდნელი შედეგები		<ul style="list-style-type: none"> RDI დაფინანსების დივერსიფიკაცია, ევროკავშირის კვლევით სივრცეში ქართველი მკვლევარების ინტეგრაცია და საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავება
დაფინანსების წყაროები (ლარი)	სახელმწიფო ბიუჯეტი	ადმინისტრაციული ხარჯი
	მუნიციპალური	არა
	კერძო სექტორი/სახელმწიფო კომპანიები	არა
	დონორის მხარდაჭერა	არა
პასუხისმგებელი უწყება		საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
პარტნიორი დაწესებულება (ები)		<p>შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი</p> <p>საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო</p> <p>საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო</p>
მონიტორინგი	უწყება/წყარო	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
	პროგრესის მაჩვენებელი (ები)	<ul style="list-style-type: none"> არანაკლებ ერთი თანამშრომლობის პროგრამის არსებობა კვლევებისა და ინოვაციებისათვის კლიმატის ცვლილებისა და ენერგეტიკის საკითხებში 2030 წლამდე.

დანართი III: დამატებითი ინფორმაცია განახლებადი ენერჯის არსებული წყაროების შესახებ

ქარის ენერჯია - საქართველოს ქარის ენერჯის გამოყენების მნიშვნელოვანი პოტენციალი აქვს. მზის ელექტროსადგურების ფართო გამოყენების შემთხვევაში, საქართველოს დასჭირდება სარეზერვო წარმოების სიმძლავრეების შექმნა ან თანამედროვე ენერჯის დაზოგვის ელემენტების დაყენება, რადგან ქარის ელექტროენერჯის წარმოების პროგნოზირება თითქმის შეუძლებელია და ასეთი სადგურები ღამით ელექტროენერჯის არ გამოიმუშავენ.

მზის ენერჯია - საქართველოს გეოგრაფიული მდებარეობიდან გამომდინარე, ეფექტური მზის ხანგრძლივობა საკმაოდ გრძელია. მთიანი, ძნელად მისადგომი, დასახლებული ადგილების ელექტროენერჯით მომარაგების ერთ – ერთი ოპტიმალური გადაწყვეტილებაა ავტონომიური მიკროელექტროსადგურები, რომლებიც მუშაობენ მზის ფოტოელექტრული გადაწყვეტით.

გეოთერმული ენერჯია - გეოთერმული რესურსების ჯამური სავარაუდო მარაგი წელიწადში არის დაახლოებით 250 მილიონი მ 3. ქვეყნის გეოთერმული წყლების ტემპერატურა მერყეობს 30-110 ° C – ს შორის. საქართველოს გეოთერმული ენერჯეტიკული პოტენციალის რეალიზაციის მიზნით, გათვალისწინებულია ინვესტორების მოზიდვა და ზოგადად სექტორის განვითარების ხელშეწყობა. მაგალითად, მერეხის შეთანხმების ინიციატივის ფარგლებში განიხილება მუნიციპალური შენობების (საბავშვო ბაღები, სკოლები) სახელმწიფო და / ან საგრანტო დაფინანსებით უზრუნველყოფა, გეოთერმული ენერჯის გათბობის და ცხელი წყლით მომარაგებისთვის გამოყენების ხელშეწყობის მიზნით.

ბიომასა - მერქნის ბიომასა წარმოადგენს ერთ – ერთ მთავარ ენერჯო რესურსს საქართველოში. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მონაცემებით, საქართველოს ტყის ფართობი 3,124,200 ჰექტარია და ამჟამად სრულად სახელმწიფო საკუთრებაშია. ამჟამად, საქართველოს რეგიონებში ტყეების ინვენტარიზაცია ეტაპობრივად ხდება. რადგან პროცესი საკმაოდ შრომატევადია, ქვეყნის მხოლოდ რამდენიმე წელიწადში ექნება ინფორმაცია ტყის მდგრადი მართვის ფარგლებში რესურსების ოდენობის შესახებ.